

“Монголын Алт” (МАК) ХХК-ийн газрын тосны хайгуулын “ТӨХӨМ-Х УРД” талбайн 2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

БАТЛАВ:

БАЙГАЛЬ ОРЧИН АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМНЫ ХҮРЭЭЛЭН БУЙ ОРЧНЫ БОДЛОГО ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ГАЗРЫН ДАРГА

/Г.ЭНХМӨНХ/

ЗӨВШӨӨРЧ, ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮҮРЭГ ХҮЛЭЭСЭН:

“МОНГОЛЫН АЛТ” (МАК) ХХК-ИЙН ГЕОЛОГИ ХАЙГУУЛ ЭРХЭЛСЭН ДЭД ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

/Ч.МИЖИДДОРЖ/

**ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН МАНДАХ, ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН МАНЛАЙ СУМЫН
НУТАГТ ОРШИХ “МОНГОЛЫН АЛТ” (МАК) ХХК-ИЙН ГАЗРЫН ТОСНЫ
ХАЙГУУЛЫН “ТӨХӨМ-Х УРД” ТАЛБАЙН 2024 ОНЫ БАЙГАЛЬ
ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

/АШИГТ МАЛТМАЛЫН ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ДУГААР: Газрын тос хайх-896/
/АЖ АХУЙН НЭГЖИЙН РЕГИСТРИЙН ДУГААР: 2095025/

ХЯНАСАН:

БОАЖЯ-ны ХБОБЗГ-ын мэргэжилтэн

/Б.Батбаяр/

БОЛОВСРУУЛСАН:

Газрын тосны мэргэжилтэн

/Н.Ганхүлэг/

Улаанбаатар хот
2024 он

ГАРЧИГ

Бүлэг 1.	ТӨСЛИЙН ТАНИЛЦУУЛГА	3
1.1.	Компанийн товч танилцуулга	3
1.2.	Компанийн байгаль орчны бодлого.....	3
1.3.	Газрын тосны хайгуулын “Төхөм-Х урд” төслийн танилцуулга.....	4
Бүлэг 2.	ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖИЖ БУЙ НУТГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА.....	6
2.1.	Дорноговь аймгийн Мандах сум, Өмнөговь аймгийн Манлай сум.....	6
2.2.	Дэд бүтэц, зам харилцаа	6
2.3.	Уур амьсгал	6
2.4.	Газрын гадарга, хэвлийн тогтоц.....	7
2.5.	Усан орчин.....	8
2.6.	Хөрсөн бүрхэвч	9
2.7.	Ургамлын аймаг	9
2.8.	Амьтны аймаг	10
Бүлэг 3.	ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖИХ ҮЕД ГҮЙЦЭТГЭХ АЖЛЫН МЭДЭЭЛЭЛ.....	10
3.1.	Төслийн зорилго.....	10
3.2.	Төслийг хэрэгжүүлэх үе шат.....	10
3.3.	Ажиллах хүчний мэдээлэл	12
3.4.	Төсөлд ашиглагдах техник, тоног төхөөрөмж.....	13
3.5.	Усны хэрэглээ.....	13
Бүлэг 4.	ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ	15
4.1.	Агаарын чанарт нөлөөлж болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	15
4.2.	Хөрсний чанарт нөлөөлж болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	15
4.3.	Усны чанарт нөлөөлж болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	15
4.4.	Амьтан, ургамлын зүйлийн бүрдэлд нөлөөлж болзошгүй сөрөг нөлөөлөл.....	16
Бүлэг 6.	СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	18
6.1.	Агаар орчныг хамгаалах чиглэлээр хийгдэх ажлууд.....	18
6.2.	Хөрсийг хамгаалах чиглэлээр хийгдэх ажлууд	19
6.3.	Усан орчинг хамгаалах чиглэлээр хийгдэх ажлууд.....	20
6.4.	Амьтан, ургамлыг хамгаалах чиглэлээр хийгдэх ажлууд	21
Бүлэг 7.	НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	23
Бүлэг 8.	ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	24
Бүлэг 9.	НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭ	24
Бүлэг 10.	ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	25
Бүлэг 11.	ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	25
Бүлэг 12.	ХИМИЙН БОДИСЫН МЕНЕЖМЕНТ.....	29
Бүлэг 13.	ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТ	30
Бүлэг 14.	БОМТ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ.....	32
Бүлэг 15.	ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙГ НӨЛӨӨЛЛИЙН БҮСИЙН ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	32
Бүлэг 16.	ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР.....	34
Бүлэг 17.	БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ АЖИЛД ЗАРЦУУЛАГДАХ НИЙТ ЗАРДАЛ.....	36

БҮЛЭГ 1. ТӨСЛИЙН ТАНИЛЦУУЛГА

1.1. КОМПАНИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

“Монголын Алт” (МАК) ХХК 1993 онд байгуулагдсан бөгөөд үндэсний хөрөнгө оруулалттай, Монгол Улсын тэргүүлэх компанийн хувьд Үндэсний болон эдийн засгийн аюулгүй байдлыг хангах, стратегийн ач холбогдлыг чухалчилж Улс эх орныхоо хөгжил дэвшил, эдийн засагт жинтэй хувь нэмэр оруулах томоохон төслүүдийг хэрэгжүүлэн ажиллаж байна. Үүний нэг төсөл нь Газрын тосны хайгуулын “Төхөм-Х урд” төсөл юм.

Үйл ажиллагааныхаа туршид улс, орон нутгийн төсөвт татвар төлөлтөөрөө тогтмол тэргүүлж ирсэн бөгөөд байгаль орчинд сөрөг нөлөөгүй, дэлхийд тэргүүлэх сүүлийн үеийн дэвшилтэт техник технологийг үйл ажиллагаа, үйлдвэрлэлдээ нэвтрүүлэн ажиллаж байна.

Эрхэм зорилго

Ашигт малтмалын орд нээх, байгалийн баялгийг олборлох, боловсруулах түүнээс эцсийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх, үр ашигтай бусад үйлдвэрлэл, үйлчилгээ хөгжүүлэх замаар нийгмийн баялгийг арвижуулж, урт хугацааны туршид Монгол улсын хөгжил дэвшилд жинтэй хувь нэмэр оруулагч байна.

Бидний дээдлэх үнэт зүйлс

Бид-Дэвшилтэт технологийг эзэмшиж, чадварлаг, эвсэг хамт олныг бүрдүүлэн бизнесийн үр ашгаа нэмэгдүүлж үйл ажиллагааныхаа цар хүрээг тэлнэ.

Бид-Үйл ажиллагааныхаа бүх шатанд хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааг дээдэлж, хүн, байгаль орчин, орон нутагт сөрөг нөлөөлөлгүй ажиллана.

1.2. КОМПАНИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ БОДЛОГО

Дээдлэх үнэт зүйлс: “Монголын Алт” (МАК) ХХК нь хэрэгжүүлж буй төсөл, уурхай, үйлдвэрийн байгаль орчны асуудлыг тухайн төслийг боловсруулан бэлтгэх эхний шатнаас эхлэн байнга анхааран ажилладаг. Үйл ажиллагаандаа Монгол улсын болон олон улсын байгаль орчны холбогдох хууль дүрэм, журмыг дагаж мөрдөхөөс гадна төрсөн нутаг, уул усаа хайрлан хамгаалж ажиллахыг компанийн бүх шатны ажилчдад ойлгуулан, таниулж үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлэх явдал юм.

Зорилго: Компанийн аливаа үйл ажиллагаа, үйлдвэрлэлээс байгаль орчинд үүсч болох нөлөөллийг хамгийн бага утганд байлгах мөн тогтмол уг утгыг бууруулах тал дээр нийт компанийн ажилчид анхааран ажиллах бөгөөд аль болох байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөллийг арилгах буюу “0” утганд дөхүүлэх нь бидний нэн тэргүүний зорилго юм.

Баримтлах бодлого: Дээрх зорилгын хүрээнд “Монголын Алт” (МАК) ХХК нь байгаль орчныг хамгаалах чиглэлээр дараах бодлогыг хэрэгжүүлэх зорилтыг дэвшүүлж ажилладаг. Үүнд:

- Байгалийн нөөц баялгийг урт удаан хугацаанд тогтвортой, үр ашигтай ашиглах, нөхөн сэргээх талаар баримталж ирсэн төрийн бодлогыг хэрэгжүүлж эрх бүхий байгууллагаас баталсан байгаль орчны стандарт, хэм хэмжээ, дүрэм журмыг чанд сахин биелүүлж, дотоодын болон хөндлөнгийн байгаль орчны хяналтыг хэрэгжүүлэх;

- Улсын болон орон нутгийн хэмжээнд тогтвортой үйл ажиллагаа явуулдаг байгаль орчныг хамгаалах чиглэлийн байгууллага, төрийн бус байгууллагууд болон олон нийттэй хамтран ажиллах боломжийг ирэлхийлэх, хамтран ажиллах;
- Олон улсад хүлээн зөвшөөрөгдсөн байгаль орчны байгууллагууд болон компаниудтай тогтмол харилцаатай хамтран ажиллаж улмаар олон улсын байгаль орчны стандартуудыг өөрийн үйлдвэрлэл, үйл ажиллагаанд нэвтрүүлэх тал дээр анхааран ажиллах;
- Нөхөн сэргээгдэхгүй байгалийн нөөц баялгийг ариг гамтай ашиглах болон дахин боловсруулан ашиглах;
- Ашиглалтын үр ашгийг өндөр түвшинд байлгах зорилгоор тогтмол судалгаа шинжилгээг явуулж шинэ ололт амжилтыг үйлдвэрлэлд нэвтрүүлэх. Мөн хамгийн өндөр үр ашигтай шинэ үеийн техник, технологийг үйлдвэрлэлд нэвтрүүлснээр байгалийн баялгийн ашиглалтын утгыг дээд түвшинд байлгах;
- Төсөл хэрэгжиж буй орон нутгийн иргэдийн уламжлалт соёл, өв уламжлалыг хүндэтгэн хамгаалах түүнийг өөрийн ажилчидад сурталчилан таниулах;
- Компанийн ажилчидад тогтмол байгаль орчны болоод тухайн орон нутгийн уламжилалт соёлын болон биет өв, ёс заншилын талаархи мэдээлэл, түүний ач холбогдлыг таниулах сургалтуудыг зохион байгуулах;
- Өөрийн компанийн байгаль орчны баримтлах бодлого зарчмыг хамтран ажиллаж буй түнш, гэрээт гүйцэтгэгч нарт таниулан ижил шаардлагыг тавих улмаар тэдний байгаль орчны чиглэлийн хариуцлагыг өндөржүүлэх;

1.3. Газрын тосны хайгуулын “Төхөм-Х урд” төслийн танилцуулга

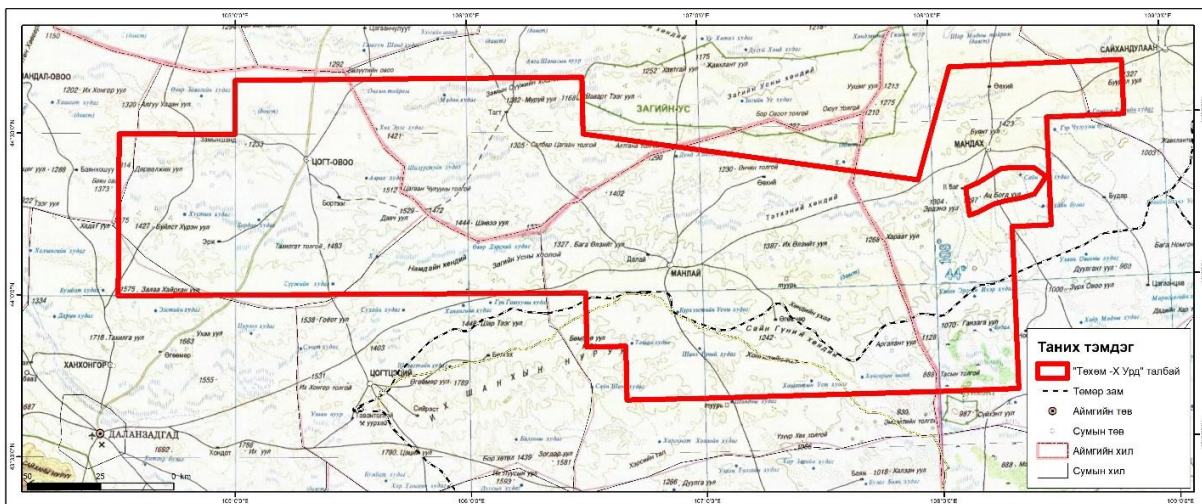
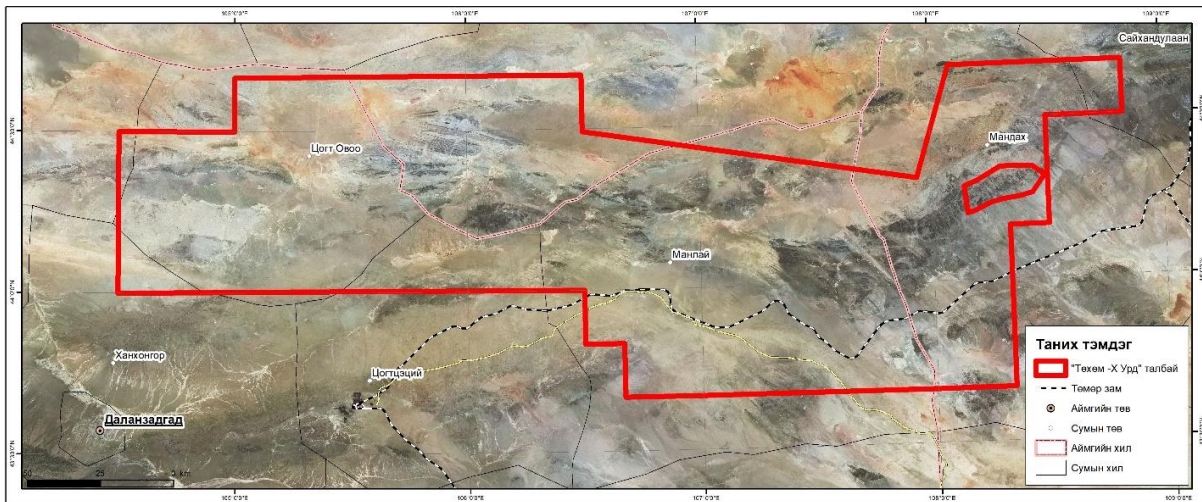
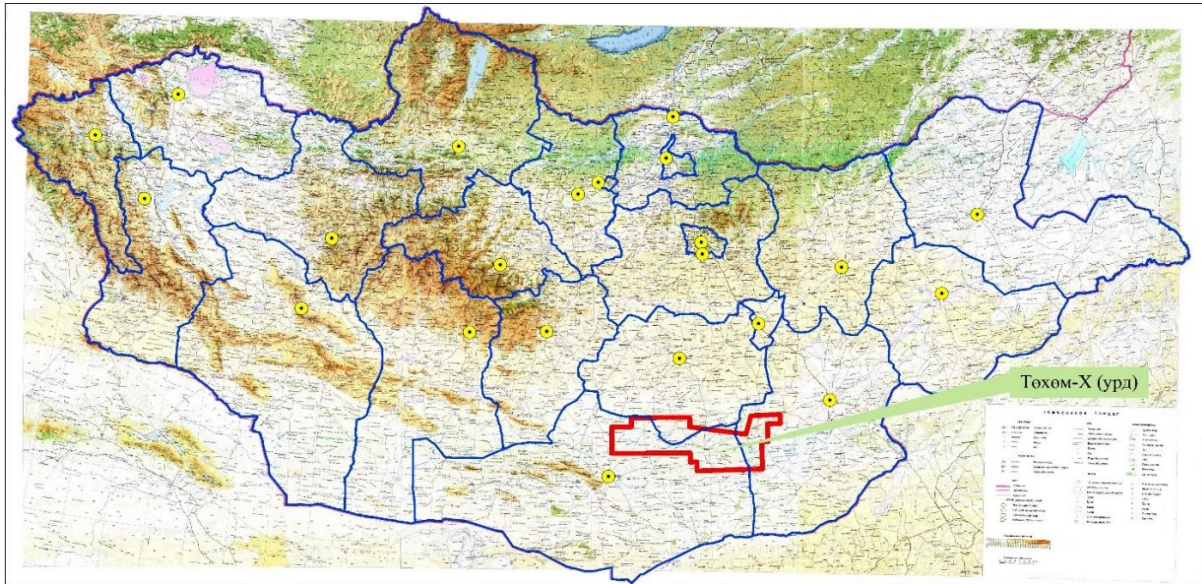
Газрын тосны салбарт эдийн засгийн өндөр үр ашигтай, хүрээлэн буй орчинд ээлтэй орчин үеийн дэвшилтэт техник, технологи нэвтрүүлж, хөрөнгө оруулагчид, хэрэглэгчдэд хөнгөн шуурхай, шударга үйлчилгээ үзүүлэх, дотоодын түүхий эдийн нөөцөд түшиглэсэн боловсруулах үйлдвэрийн бүтээгдэхүүнээр улс орны хэрэгцээг тодорхой хэмжээнд хангах, газрын тос, байгалийн хий дамжуулах хоолой, хадгалах барилга байгууламж бий болгож улмаар тус салбарт явуулж буй төрийн бодлогыг хэрэгжүүлэх замаар үндэсний эдийн засгийн хөгжилд газрын тос, байгалийн хийн салбарын гүйцэтгэх үүргийг нэмэгдүүлэх зорилготой.

“Монголын Алт” (МАК) ХХК нь Монгол Улсын Засгийн газрын 2012 оны 253 дугаар тогтоолоор баталсан Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээний дагуу, Дундговь аймгийн Өлзийт, Дорноговь аймгийн Мандах, Сайхандулаан, Өмнөговь аймгийн Цогт-Овоо, Цогтцэций, Манлай, Ханхонгор, Мандал-Овоо сумдын нутагт орших “Төхөм-Х урд” талбайд газрын тосны хайгуул, судалгааны ажлыг гүйцэтгэж байна. Газрын тосны хайгуулын “Төхөм-Х урд” талбайн хэмжээ: 24552,46 км²

Хүснэгт 1. Талбайн булангийн цэгүүдийн солбицлууд

Булангийн цэгийн №	Газар зүйн солбицол	Булангийн цэгийн №	Газар зүйн солбицол
1	N43 49 59.9 E108 19 59.2	13	N44 40 00.1 E105 00 00.0
2	N43 40 00.1 E108 19 59.2	14	N44 40 00.1 E106 29 59.3
3	N43 40 00.1 E108 09 59.0	15	N44 29 26.9 E106 30 00.0
4	N43 40 00.1 E108 00 00.0	16	N44 19 16.0 E107 56 12.8
5	N43 40 00.1 E107 00 00.0	17	N44 40 00.1 E108 05 17.9
6	N43 40 00.1 E106 39 59.0	18	N44 40 00.1 E108 49 59.2
7	N43 49 59.9 E106 39 59.0	19	N44 35 12.1 E108 49 59.2

8	N43 49 59.9 E106 29 58.9	20	N44 30 00.0 E108 49 59.2
9	N44 00 00.0 E106 29 58.9	21	N44 30 00.0 E108 36 31.0
10	N44 00 00.0 E104 29 58.9	22	N44 30 00.0 E108 29 58.9
11	N44 30 00.0 E104 29 58.9	23	N44 10 00.1 E108 29 58.9
12	N44 30 00.0 E105 00 00.0	24	N44 10 00.1 E108 19 59.2

Зураг 1. Газрын тосны хайгуулын “Төхөм-Х урд” талбайн байршилн зураг

Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээ байгуулсанаас хойш “Төхөм-Х урд” талбайн хэмжээнд геологийн судалгааны ажил, 24544 тууш.км-т соронзон зураглал, мөн хүндийн хүчний судалгааны үр дүнгээр илэрсэн хотгоруудад 1466.1 тууш.км хоёр хэмжээст чичирхийллийн судалгааны ажил болон “Энгэрсухайт-1” цооногийн өрөмдлөгийн ажлыг гүйцэтгээд байна.

БҮЛЭГ 2. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖИЖ БУЙ НУТГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

2.1. ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН МАНДАХ СУМ

Мандах сум нь 1924 оны 08 дугаар сарын 01-ний өдөр үүсэн байгуулагдсан бөгөөд Алхан тээг, Баянхошуу, Өехий, Сэрвэнбаянхошуу, Төхөм гэсэн засаг захиргааны 5 багтай. Дорноговь аймгийн баруун хэсэгт байрлан, зүүн талаараа Сайхандулаан, урд талаараа Хөвсгөл, Хатанбулаг, Улаанбадрах баруун талаар Өмнөговь аймгийн Манлай, баруун хойд болон хойд талаараа Дундговь аймгийн Өлзийт, Өндөршил сумтай хиллэдэг болно. Улаанбаатраас 454 км, Дорноговь аймгийн төв Сайншандаас 170 км зайтай. Сумын газар нутгийн нийт хэмжээ 1,266,061.00 га.

Өмнөговь аймгийн Манлай сум

Манлай сум нь 1924 онд үүсэн байгуулагдсан бөгөөд Өгөөмөр, Жаргалант, Өехий, Далай, гэсэн засаг захиргааны 4 багтай. Өмнөговь аймгийн зүүн хэсэгт байрлан, Ханбогд Цогтцэций, Баян-овоо сум болон Дундговь аймгийн Өлзийт, Дорноговь аймгийн Мандах сумтай хиллэдэг болно. Улаанбаатар хотоос 470 км, Өмнөговь аймгийн төв Даланзадгадаас 230 км зайтай.

2.2. ДЭД БҮТЭЦ, ЗАМ ХАРИЛЦАА

Тавантолгой-Зүүнбаян чиглэлийн төмөр зам болон төмөр замын технологийн хатуу хучилттай зам “Төхөм-Х урд” талбайн Энгэрсухайтын хотгорын хойд хэсэг, Өгөөмөрийн хотгорын төв хэсгээр дайран өнгөрдөг бөгөөд мөн Сайншанд-Мандах-Манлай-Цогтцэций чиглэлийн төв зам Мандах, Манлай сумын төвөөр дайран өнгөрдөг.

Талбайд хамрагдах сумдууд эрчим хүчний төвийн сүлжээнд бүрэн холбогдсон ба үүрэн телефоны бүх сүлжээнд хамрагдсанаас гадна телевизийн нэвтрүүлгийг DDSH-ийн бүх сувгаар хүлээн авч үзэж байна. Мөн Мандах, Манлай сумын алслагдсан багууд үүрэн телефоны сүлжээтэй бөгөөд техник технологийн шинэчлэл, хөгжлийн эрин алхам алхамаар урагшилж, сум орон нутгийн иргэдийн аж амьдрал дээшлэн дэлгэрэх бодит нөхцөл бүрдсэн байна.

2.3. УУР АМЬСГАЛ

Хайгуулын талбайн хамрах бүс нь манай орны уур амьсгал жилийн дөрвөн улирал ээлжлэх улирлын шинжээр адил боловч нарнаас ирж буй цацрагийн хэмжээ, тухайн нутгийн хотгор гүдгэр, газрын гадаргын шинж зэргээс хамааран улирлын шинж газар бүр харилцан адилгүй өөр өөр байдаг.

Өвлийн саруудад цаг агаар гол төлөв цэлмэг тогтуун байдаг ба хамгийн хүйтэн 1 дүгээр сард агаарын температурын сарын дундаж -16.3°C , үнэмлэхүй бага температур 2 дугаар сард -34.5°C хүрч хүйтэрдэг байна. Харин агаарын харьцангуй чийгшил

дундажаар 76% байдаг. Энэ улиралд тухайн талбайн баруун хэсгээр 3.6 мм хур тунадас буюу жилийн нийт хур тунадасны 3%, харин талбайн зүүн хэсгээр 5.6 мм буюу 5.6% нь унадаг. Өвлийн улирлын салхины дундаж хурд 3-4 м/с байна.

Хаврын улиралд агаарын температурын хэлбэлзэл ихсэж, дундажаар -4.5...5.4⁰С хооронд байж, салхины хурдны их утга ажиглагдан, агаарын чийгшил багасч, агаар хуурайшдаг ба 5 дугаар сард 30% хүртэл буурдаг байна. Энэ улиралд талбайн баруун хэсгээр 5.0 мм хур тунадас буюу жилийн нийт хур тунадасны 3.9%, харин талбайн зүүн хэсгээр 4.3 мм буюу 4.3% нь унадаг. Хаврын улирлын салхины дундаж хурд 4-5 м/с ажиглагддаг байна.

Жилийн хамгийн дулаан сар болох 7 дугаар сарын агаарын температурын дундаж 21.4⁰С ба үнэмлэхүй их температур агаарт 41.3⁰С, хөрсний гадарга дээр 57.1⁰С хүрч халдаг. Агаарын температурын агууриг 42.9-48.4⁰С, хөрсний гадаргын температурын агууриг 57.7-64.4⁰С байдаг. Зуны саруудад жилийн нийт хур тунадасны 85% орох буюу талбайн баруун хэсгээр 111.6 мм, талбайн зүүн хэсгээр 86.2 мм хур тунадас ордог. Энэ улирлын салхины дундаж хурд 3 м/с байна.

2.4. ГАЗРЫН ГАДАРГА, ХЭВЛИЙН ТОГТОЦ

Дорнод говийн өмнө хэсгийг эзлэж орших газрын тосны хайгуулын талбай нь газрын гадаргуугийн олон хэлбэрээс бүрдэх ба нам уул, ухаа гүвээг, цав толгод ихтэй бөгөөд талбайн хойт хэсгээр нь салангид болон цуварч тогтсон хадархаг оройтой нам уулс элбэгтэй. Уулсын хоорондох нарийн, өргөн хөндийгөөр нь жигд биш гадаргуутай хотгор, талбайн дунд болон зүүн хэсэг, урд талаар нь хужир мараат давсархаг хоолой бүхий нам газар өргөн тархана. Гадаргуугийн үнэмлэхүй өндөр нь 1200-1500 м-ийн өндрийн түвшинд хэлбэлзэнэ. Байгалийн бүс бүслүүрийн хувьд хуурай хээр, цөлөрхөг хээрийн бүсэд багтана.

Зураг 2. “Төхөм-Х урд” талбайн газар ашиглалтын байдал

2.5. УСАН ОРЧИН

Гадаргын ус:

Говьд уур амьсгалаас шалтгаалж гадаргын ус тун ховор. Говийн гол мөрөн нийтдээ ганц Төв Азийн гадагш урсацгүй ай савд хамаарна. Говийн их муж нуур олонтой нутаг боловч говийн нуурын дийлэнх олонх нь гадагшаа урсгалгүй тогтуун учраас давсархаг буюу заримдаа бүр шорвог устай байна. Газрын тосны хайгуулын төсөл хэрэгжих “Төхөм-Х урд” талбайд байнгын урсацтай гол горхи байхгүй, түр зуурын урсацтай цөөн тооны жижиг горхи мөн булаг шандууд байна. Харин хур тунадас элбэг үеүүдэд устай байдаг нуур тойром, намаг устай газрууд нилээд бий.

Гидрогеологийн нөхцөл:

Монгол Улсын нутаг дэвсгэрийн гидрогеологийн дүүрэгчлэлийг геоморфологи– гидрологи, геологи–гидрогеологийн гэсэн хоёр зарчмыг хослуулан хийсэн дүүрэгчлэлээр Өмнөд бүсийн гидрогеологийн ай савд хамаарагдана.

Зураг 3. Монгол Улсын гидрогеологийн дүүрэгчлэлийн зураг

Судалгаа хийгдэх талбай нь 22-Дорноговийн ай сав, 55-Бумбат Наймганы, 56-Өлзийтийн, 62-Загийн усны ай савуудад хамаарагдаж байна. Эдгээр газрын доорхи ус ай савууд нь даралтат усны шинж чанартай байдаг. Судалгаа хийх нутаг дэвсгэрийн хэсэгт хуурай, сул элсэнцэр гадаргатай агааржилтын бүсийн зузаан найрлага харилцан адилгүй ба уул хоорондын хөндий тархалтын талбай харьцангуй ихтэй байна. Гол төлөв түрлэгтэйн уст үе давхрага зонхилж байдаг. Усжилтын хэмжээ бие даасан уст давхрагын тархалтын хэвтээ ба босоо чигт төрхдөсийн хувиралтай холбоотой түргэн өөрчлөгдөнө. Газрын доорх ус нь хур тунадасны усаар шууд тэжээгдэх боломж хомс бөгөөд толгод хоорондын хотгоруудыг тусгаарлаж байдаг өргөгдлийн талбайд унасан хур тунадасны усаар бүрдэх далд хэлбэрийн чөлөөт гадаргатай гүний усны тэжээгдэл урсацын бүрэлдэлтэнд голлох үүрэгтэй байдаг. Газрын доорх усны модулийн утга 0.01-0.3 л/с байна.

2.6. ХӨРСӨН БҮРХЭВЧ

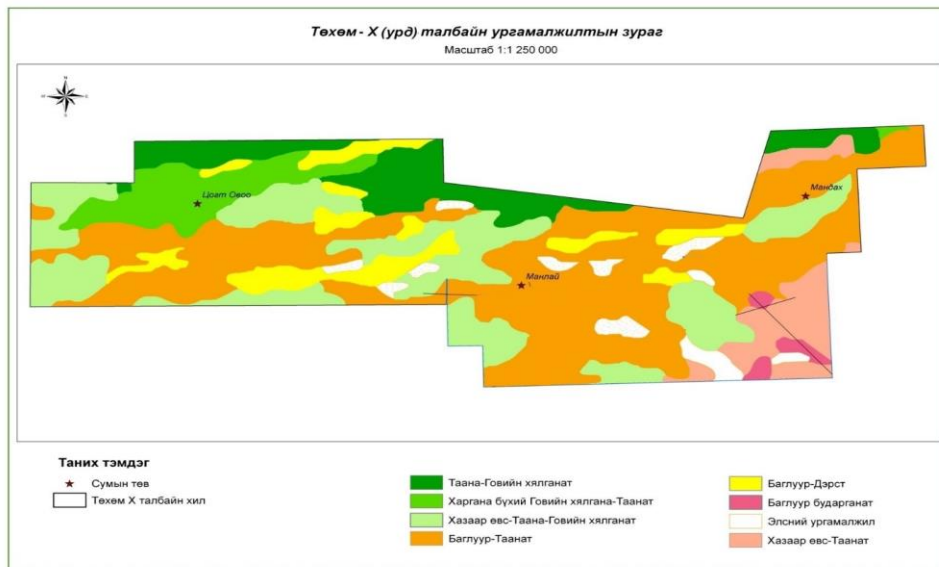
“Төхөм-Х урд” талбай нь хөрс газарзүйн мужлалтаар Дорнод говийн их мужийн заримдаг цөлийн бор хөрстэй болон хээржүү цөлийн цайвар бор ба давсархаг хөрс бүхий Цогтцэций-Дорноговийн тойрогт хамрагдана. Энэ талбайн ургамал бүрхэвч, ландшафтын шинж байдал нь илүү цөлөрхөг шинжтэй, хазаар өвс-хялганат, сонгино-хялганат цөлөрхөг хээр болон цөлийн ургамалшил зонхилохоос гадна ургамалгүй цулгуй газар нилээд талбайг эзэлнэ.

Хайгуулын талбайн хэмжээнд заримдаг цөлийн бор болон хээржүү цөлийн цайвар бор хөрс голлох суурийг эзлэхийн зэрэгцээ нам уул толгодын энгэр хажуугаар сайр чулуурхаг бор болон сайр чулуурхаг цайвар бор, элсэн хучаастай, элсэнцэр хөрс элбэг тархана. Талбайн хэмжээнд давслаг шинжтэй нам хотгор олонтоо тохиолдох ба хотгор дагаж давслаг шинжийн мараалаг, хужирлаг хөрс элбэг тархана. Мөн хотгор хонхорын ёроолд хужир мараа, шал тойром тогтож, хужир, мараат хам хөрс элбэг тархана. Хайгуулын талбайн урд хэсгээр өргөрөгийн дагуу тогтсон цуваа довцог элсэн тарамцаг ихтэй ба элс нь ургамлаар хагас бэхэжсэн байдалтай байна. Газрын гадаргуугийн олон хэлбэрийг хамарсантай уялдаж хөрсөн бүрхэвч нь харилцан адилгүй, 4 хэв шинж, 12 гаруй дэд хэв шинж, төрлийн хөрс тархсан байна.

2.7. УРГАМЛЫН АЙМАГ

“Төхөм-Х урд” талбайн газар нутаг нь зүүнээсээ баруун зүг рүү сунаж тогтсон газар нутагтай учир нутгийн хойд хэсгээр хуурай хээр ургамалжилт, харин өмнөд хэсгээрээ цөлөрхөг хээр болон цөлийн ургамалжилт зонхилон тохиолдоно. Энэ талбай нь Дорноговь аймгийн газар нутгийн хойд хэсгийг хамаарах учир төслийн талбайд ихэвчлэн цөлөрхөг хээр болон цөлийн ургамал зонхилон тохиолдоно.

Хайгуул хийгдэх бүс нутаг нь ерөнхийдөө төслийн талбайн өмнөд хэсгийг хамрах бөгөөд энэ орчмын ургамалжилт нь цөлөрхөг хээрийн ургамалжилттай бөгөөд зонхилогч нь дэгнүүлт ургамал хялгана *Stipa*, сонгино *Allium* зонхилохоос гадна цөлийн сөөг, сөөгөнцөр ургамал болох харгана *Caragana*, шаваг *Artemisia* баглуур *Anabasis brevifolia* бударгана *Salsola* зэрэг бутлаг ургамлууд зонхилон тохиолдоно.

Зураг 4. “Төхөм-Х урд” талбайн ургамалжилт

2.8. АМЬТНЫ АЙМАГ

Газрын тосны “Төхөм-Х урд” талбайд шороон зам элбэгтэй учир тоосжилт үүсэхээс гадна, говь, цөл, цөлөрхөг хээрийн эмзэг хөрс нь машин, мотоцикл зэрэг техникийн нөлөөгөөр талхлагдах мөн бороо, үерийн усанд хөрс угаагдаж, эвдрэх нөхцөл бий болж байна. Үүний улмаас, ургамлан бүрхэвч талхлагдаж зүйлийн баялаг нь буурах, хөхтөн амьтад болон мөлхөгчдийн амьдрах орчин, шилжилт хөдөлгөөн, тархалт байршил нутагт сөргөөр нөлөөлж байна. Эдгээр антропоген хүчин зүйлсийн нөлөө нь тухайн бүлгэмдэлд тодорхой хэмжээнд нөлөөлж буй нь илт юм.

Энэ бүс нутаг нь зэрлэг амьтны зүйлийн бүрдлийн хувьд маш өвөрмөц, баялаг бүс нутаг төдийгүй, 49 зүйлийн хөхтөн амьтан, 43 зүйлийн шувуу, 6 зүйлийн хоёр нутагтан, мөлхөгч амьтан бүртгэгдсэн.

Зураг 5. Түгээмэл тохиолдох зарим хөхтөн амьтдын төлөөлөгчид

БҮЛЭГ 3. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖИХ ҮЕД ГҮЙЦЭТГЭХ АЖЛЫН МЭДЭЭЛЭЛ

3.1. Төслийн зорилго

Газрын тосны салбарт эдийн засгийн өндөр үр ашигтай, хүрээлэн байгаа орчинд ээлтэй орчин үеийн дэвшилтэт техник, технологи нэвтрүүлж, хөрөнгө оруулагчид, хэрэглэгчдэд хөнгөн шуурхай, шударга үйлчилгээ үзүүлэх, дотоодын түүхий эдийн нөөцөд түшиглэсэн боловсруулах үйлдвэрийн бүтээгдэхүүнээр улс орны хэрэгцээг тодорхой хэмжээнд хангах, газрын тосны салбарт явуулж буй төрийн бодлогыг хэрэгжүүлэх замаар үндэсний эдийн засгийн хөгжилд газрын тос, байгалийн хийн салбарын гүйцэтгэх үүргийг нэмэгдүүлэх зорилготой.

3.2. Төслийг хэрэгжүүлэх үе шат

Өмнөговь аймгийн Манлай сумын нутагт орших Өгөөмөрийн хотгорт “UG-1” цооногийн өрөмдлөг, туршилт, Дорноговь аймгийн Мандах сумын нутагт орших Энгэрсухайтын хотгорт 400 тууш.км хоёр хэмжээст чичирхийллийн судалгааны ажил болон “Энгэрсухайт-2” цооногийн өрөмдлөг, туршилтын ажлыг хийж гүйцэтгэхээр төлөвлөн хайгуулын ажлын төлөвлөгөө, төсвийг АМГТГ-аар хянуулж батлуулсан болно.

Хоёр хэмжээст чичирхийллийн судалгааны ажил болон газрын тосны хайгуулын цооногийн өрөмдлөгийн ажлыг сонгон шалгаруулалтаар шалгарсан туслан гүйцэтгэгч компани гүйцэтгэх болно.

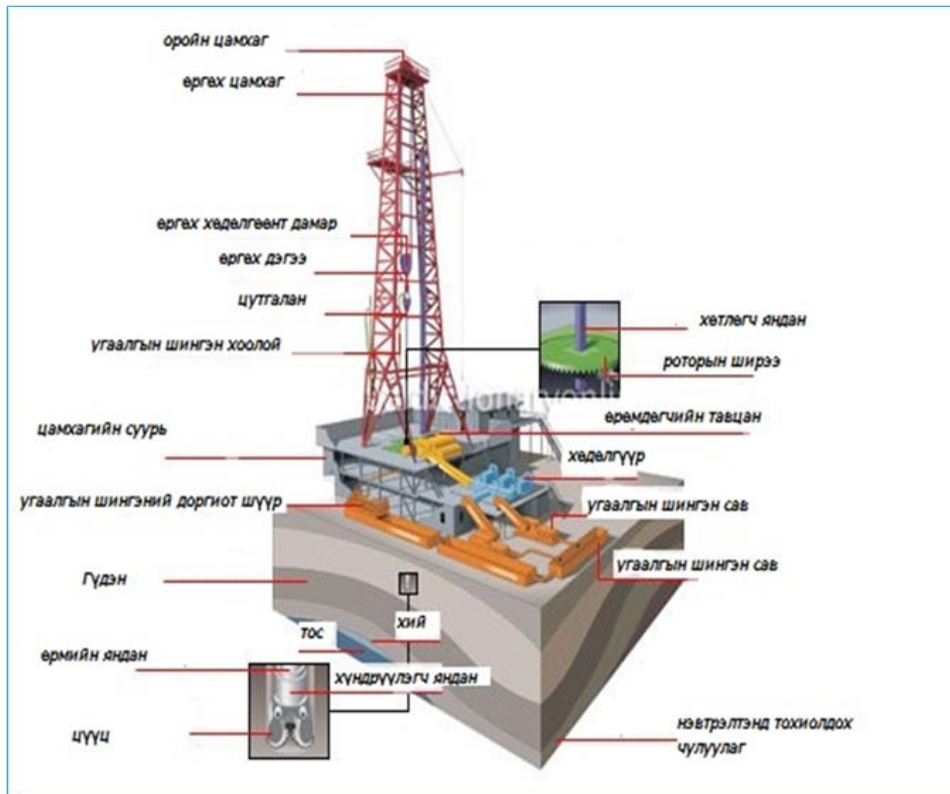
Газрын тосны хайгуулын өрөмдлөгийн ажил

Өрөмдлөгийн үед өрмийн үзүүрийн багаж буюу цүүцээр бутлагдсан чулуулгийн үртсийг цооногоос гаргах, цэвэрлэх зорилгоор угаалгын шингэнийг ашигладаг. Хурдас чулуулгийн уул-геологийн нөхцөлөөс хамаарч цооногийн өрөмдлөгт хэрэглэх угаалгын шингэнд тавигдах шаардлага ч мөн янз бүр байдаг. Монгол орны нөхцөлд усан суурьтай угаалгын шингэнийг хэрэглэж байна. Угаалгын шингэний үндсэн түүхий эд нь байгалийн гаралтай бентонит, барит ба лигнит шаврууд, хлорт калийн давс, техникийн шүү болон бусад полимер хольцууд болох хор хөнөөл багатай байгалийн гаралтай бүтээгдэхүүнүүдийг ашигладаг.

Цооногийн өрөмдлөг дараах ерөнхий дарааллын дагуу явагддаг. Үүнд:

- Өрөмдлөгийн талбай бэлтгэх
- Өрмийн цамхаг, хээрийн ангийн тээвэрлэлт
- Өрмийн цамхаг угсрах, бэлтгэл ажлууд (Угаалгын шингэн бэлтгэх, өрмийн шингэн хаягдлын сан байгуулах г.м)
- Цооногийн өрөмдлөг (Өрөмдлөгийн явцад шаврын бичиглэл давхар хийнэ)
- Цооногийн ханыг нурахаас урьдчилан сэргийлж бэхэлгээ хийх (бэхэлгээний яндан суурилуулах, бетондох)
- Цооногт каротажийн судалгаа хийх

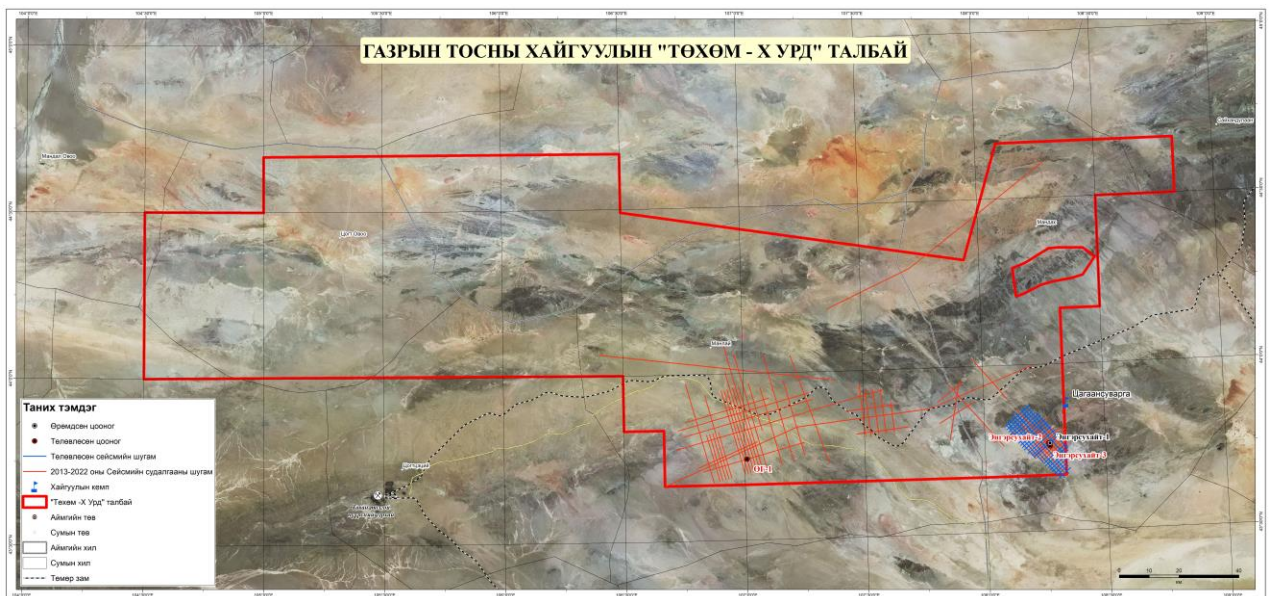
Зураг 6. Өрмийн цамхагийн схем зураг

Цооногт туршилтын ажил хийхийн өмнө перфорацийн буу ашиглан перфораци буюу тостой ашигт үе давхаргыг буудаж тосны хураагуурыг цооногтой холбож, цооногт тос урсаж орох боломжийг бүрдүүлдэг.

Хүснэгт 2. Газрын тостой холбогдох үйл ажиллагаа

№	Хийж гүйцэтгэхээр төлөвлөж буй ажил	Хугацаа	Гүйцэтгэгч
1	Хоёр хэмжээст чичирхийллийн судалгааны ажил	2024 оны 5 дугаар сар	Туслан гүйцэтгэгч
2	Газрын тосны өрөмдлөг	2024 оны 5 дугаар сар	Туслан гүйцэтгэгч
3	Өрөмдсөн цооногийн туршилт	Өрөмдлөгийн ажлын үр дүнгээс хамаарна.	Туслан гүйцэтгэгч

Зураг 7. Төсөл хэрэгжих талбай (Дорноговь аймгийн Мандах сум, Энгэрсүхайтын хотгор, Өмнөговь аймгийн Манлай сум, Өгөөмөрийн хотгор)

3.3 АЖИЛЛАХ ХҮЧНИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

Хоёр хэмжээст чичирхийллийн судалгааны хээрийн ажил

Нийт 50 хүн хээрийн анги дээр байрлан ажиллана. Гэрээт түр ажилчдыг Улаанбаатар хот болон, орон нутгаас авч ажиллуулна. Хээрийн гэр баазад:

- Ажилчдын амралтын гэрүүд

- Бүрэн тоноглогдсон гэр гал тогоо, бэлтгэлийн гэр, хооллох гэрүүд, хүнсний агуулах
- Захиалагчийн төлөөлөгчийн гэр
- Зочны гэр
- Ариун цэвэр, угаалгын контейнер
- Хээрийн тоон боловсруулалт, компьютерийн байр
- Засварын ажлын гэр
- Иж бүрэн галын цэгүүд

Газрын тосны хайгуулын өрөмдлөгийн ажил

Нийт 100 орчим хүн өрмийн 2 ш түр хээрийн анги дээр байрлан ажиллана. Нийт ажилчдын 50 хувь нь хятад 50 хувь нь Монгол ажилчид байна. Гэрээт түр ажилчдыг Улаанбаатар хот болон, орон нутгаас авч ажиллуулна. Хээрийн ангид:

- Ажилчдын амралтын гэрүүд/контейнер
- Бүрэн тоноглогдсон гэр гал тогоо, бэлтгэлийн гэр, хооллох гэрүүд, хүнсний агуулах/контейнер
- Захиалагчийн төлөөлөгчийн гэр/контейнер
- Зочны гэр/контейнер
- Ариун цэвэр, угаалгын контейнер
- Өрмийн хяналтын байр/контейнер
- Засварын ажлын гэр/контейнер
- Иж бүрэн галын цэгүүд

3.4 Төсөлд ашиглагдах техник, тоног төхөөрөмж

Хоёр хэмжээст чичирхийллийн судалгааны ажил болон газрын тосны өрөмдлөгийн ажлыг гүйцэтгэх “Туслан гүйцэтгэгч” компанийг сонгон шалгаруулах бөгөөд шалгарсан компанийн техник тоног төхөөрөмжийг хавсралтаар оруулах болно.

3.5 Усны хэрэглээ

Хоёр хэмжээст чичирхийллийн судалгааны хээрийн ажлын дараалал

Дорноговь аймгийн Мандах сумын нутагт гүйцэтгэх Хоёр хэмжээст чичирхийллийн ажлын үед хээрийн ангийн ажилчдын унд ахуйн хэрэглээний усыг орон нутагтай гэрээ байгуулан ойролцоо орших малчдын худгаас зөөвөрлөн хэрэглэнэ. Хайгуулын ажлын нөхцөлөөс хамаарч 50 ажиллагсад ажиллана. Тухайн ажилд үйлдвэрлэлийн усны хэрэглээ байхгүй болно.

Унд-ахуйн усны тооцоо: Унд ахуйн усны хэрэгцээг тооцохдоо Монгол улсын БОНХАЖЯСайдын 2015 оны 07 дугаар сарын 30-ны өдрийн А/301 тушаалын дагуу “Орон сууц, нийтийн байр, гэр хорооллын усны норм”-ын дагуу “Худаг, булаг зэрэг зөөврөөр хангагддаг гэр хороолол” нэг хүний өдөрт ашиглах усны хэмжээ 20 л/хоног байхаар тооцов.

Хүснэгт 3. Усны хэрэглээ

№	Ажиллах хугацаа /хоног/	Ажилтны тоо /хүн/	Өдөрт ашиглах усны норм /л/хоног/	Өдөрт ашиглах усны хэмжээ, тн	Ажил гүйцэтгэх хугацаанд ашиглах усны хэмжээ, тн	Төсөл хэрэгжих хугацаанд хэрэглэх хэмжээ, тн
Хоёр хэмжээст чичирхийллийн судалгааны ажлын үед ашиглах ахуйн усны хэрэглээ						
1	60	50	20	1	60	60
Унд ахуйн усны нийт хэрэглээ 60 тн						

Газрын тосны хайгуулын өрөмдлөгийн ажил

Дорноговь аймгийн Мандах болон Өмнөговь аймгийн Манлай сумын нутагт гүйцэтгэх газрын тосны өрөмдлөгийн ажлын үед хээрийн ангийн ажилчдын унд ахуй болон өрмийн хэрэглээний усыг орон нутагтай гэрээ байгуулан орон нутгийн худгаас зөөвөрлөн хэрэглэнэ. Өрөмдлөгийн ажлын нөхцөлөөс хамаарч 90-100 ажиллагсад ажиллана. Өрөмдлөгийн ажилд шаардлагатай усны хэрэглээг Манлай сумын Гучин болон Мандах сумын Нарангийн хоолойн худгаас хангахаар төлөвлөж байгаа бөгөөд “Ус ашиглуулах дүгнэлт”-ийг Дорноговь болон Өмнөговь аймгийн БОАЖГ-аар гаргуулна.

Унд-ахуйн усны тооцоо: Унд ахуйн усны хэрэгцээг тооцохдоо Монгол улсын БОНХАЖЯСайдын 2015 оны 07 дугаар сарын 30-ны өдрийн А/301 тушаалын дагуу “Орон сууц, нийтийн байр, гэр хорооллын усны норм”-ын дагуу “Худаг, булаг зэрэг зөөврөөр хангагддаг гэр хороолол” нэг хүний өдөрт ашиглах усны хэмжээ 20 л/хоног байхаар тооцов.

Хүснэгт 4. Ундны усны хэрэглээ

№	Ажиллах хугацаа /хоног/	Ажилтны тоо /хүн/	Өдөрт ашиглах усны норм /л/хоног/	Өдөрт ашиглах усны хэмжээ, тн	Ажил гүйцэтгэх хугацаанд ашиглах усны хэмжээ, тн	Төсөл хэрэгжих хугацаанд хэрэглэх хэмжээ, тн
Өрөмдлөгийн үед ашиглах ундны усны хэрэглээ						
1	100	100	20	2	200	200
Унд ахуйн усны нийт хэрэглээ 200 тн						

Технологийн усны тооцоо: Технологийн усны хэрэглээг тооцохдоо Монгол улсын БОНХАЖЯСайдын 2015 оны 07 дугаар сарын 30-ны өдрийн А/301 тушаалын дагуу “Газрын тосны салбарын усны норм”-ын дагуу шингэн хагалбар хийх 1 цооногт 1470м³, газрын тосны эрэл, хайгуул олборлолтын өрөмдлөгийн ус зарцуулалтын нормоор өдөрт 43м³ ус хэрэглэхээр тооцсон байдаг бол “Төхөм-Х урд” талбайн өрөмдлөгийн ажилд өдөрт 20м³ ус хэрэглэхээр төлөвлөсөн болно.

Хүснэгт 5. Техникийн усны хэрэглээ

№	Үйл ажиллагаа	Ус зарцуулалтын	Хугацаа	Усны хэмжээ,	Нийт хэмжээ
---	---------------	-----------------	---------	--------------	-------------

		норм, хоногт м ³	Хоног	м ³	мян.м ³
1	Өрөмдлөг	20	100	2000	2000
Нийт					2000

БҮЛЭГ 4. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГУЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

4.1 АГААРЫН ЧАНАРТ НӨЛӨӨЛЖ БОЛЗОШГУЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛӨЛ

Төслийн үйл ажиллагаанаас агаар мандалд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл нь тоосжилт, тоосонцор байж болох юм. Судалгааны талбай болон өрөмдөх цэгийн байршил нь хуурай уур амьсгалтай, салхи шуурга ихтэй, говь цөлийн бүс бөгөөд ургамлан бүрхэвч тачир сийрэг, нимгэн давхаргатай хөрс тул тоосжилт ихээр үүсэх боломжтой юм.

Нөлөөллийн шинж чанар, эх үүсвэр, хэмжээ, эрчим нь: Хоёр хэмжээст судалгааны ажил болон өрөмдлөгийн ажлын үед тоосжилт үүсч, салхи, шуургаар дамжин тархах магадлалтай.

Нөлөөлөлд өртөх зүйлс, тархалт, хамрах хүрээ: Хайгуулын ажлын үед тухайн орчинд тоосжилт үүсэх бөгөөд энэ нь агаар орчинд төдийгүй талбай орчмын зэрлэг амьтан, мал, ургамлан бүлгэмдэл, хайгуулын ажилчид болон хайгуулын талбайн ойр амьдрах хүмүүсийн эрүүл мэндэд сөргөөр нөлөөлж болзошгүй.

Үргэлжлэх хугацаа: Агаар мандлын бохирдол нь хүний эрүүл мэнд, хүрээлэн буй орчинд маш түргэн эсвэл маш удаан, эсвэл хүний бие махбодын тогтолцоог аажмаар удаан гэмтээх зэрэг янз бүрээр нөлөөлнө.

4.2 ХӨРСНИЙ ЧАНАРТ НӨЛӨӨЛЖ БОЛЗОШГУЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛӨЛ

Хайгуулын талбай орчмын хөрс нь шим тэжээлийн түвшингээр тааруу, ялзмагийн агууламж бага 0.1-0.62%, элсэнцэр, элсэрхэг хөнгөн механик бүрэлдэхүүнтэй учир элэгдэл эвдрэлд орохдоо амархан хөрс юм.

Нөлөөллийн шинж чанар, эх үүсвэр, хэмжээ, эрчим: Өрөмдлөгийн ажлын өмнө өрмийн талбай бэлтгэх, зам хусаж засах зэрэг хөрсний өнгөн хуулалт хийх, газар шорооны ажлыг эхлүүлэх үйл ажиллагаатай холбоотойгоор хөрс эвдэрч элэгдэлд орно. Судалгааны ажилд ашиглагдах машин механизмын хөдөлгөөн, түрэлтээр орчны хөрсний үе давхаргууд гэмтэж, бороо хур ихтэй үед хөрсөн дээр хонхор үүсч хөрс эвдрэх магадлалтай.

Нөлөөлөлд өртөх зүйлс, тархалт, хамрах хүрээ: Хайгуулын үйл ажиллагаанаас тухайн орчмын газар болон машин замын ойролцоо газруудад хөрсний элэгдэл үүсч, ургамлан нөмрөгийн зүйлийн бүрдэл буурах, амьтад даажих зэрэг нөлөөллүүд үүсч болзошгүй.

Мөн хөрсөнд шатах тослох материалын асгаралтаас үүдээд хөрс өөрийгөө цэвэршүүлэх, сэргээх чадвар алдагдах эрсдэлтэй.

Үргэлжлэх хугацаа: Хөрсний элэгдэл эвдрэл нь удаан хугацаагаар үргэлжилнэ. Хөрсний өөрийгөө нөхөн төлжүүлэх чадвар харьцангуй удаан байдаг.

4.3 УСНЫ ЧАНАРТ НӨЛӨӨЛЖ БОЛЗОШГУЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛӨЛ

Усны эх үүсвэр болох худгийн ойр орчимд гүний усыг бохирдуулах үйл ажиллагаа явуулах, урсгалын эхэнд ус бохирдуулах үйл ажиллагаа явуулах (машин угаах, ахуйн хог

хаягдал хаях), шатах тослох материал хөрсөнд асгарах зэрэг нь хөрсний сул ус болон хур тунадасаар дамжиж ундны ус цаашлаад гүний усыг бохирдуулна.

Нөлөөлөлд өртөх зүйлс, тархалт, хамрах хүрээ: Гүний худаг болон гадаргын усаар ундаалдаг хүн, мал амьтан, ургамал. Химийн бодисууд усан сангийн ёроолд тунах үед эсвэл давхаргад нэвчих үед чулуулгийн хэсгүүдээр адсорбцлогдох, исэлдэн ангижрах, тунадасжих гэх мэт процесс явагддаг тул ус өөрөө бүрэн цэвэршиж чаддаггүй. Гүний усанд химийн бодисууд нэвчимтгий чанартай хөрсөнд 10 км ба түүнээс цааш тархаж болно.

Үргэлжлэх хугацаа: Хөрсөнд нэвчсэн химийн бодис нь гүний усанд уусч удаан хугацаагаар хадгалагдана.

4.4 АМЬТАН, УРГАМЛЫН ЗҮЙЛИЙН БҮРДЭЛД НӨЛӨӨЛЖ БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛӨЛ

Хайгуулын үйл ажиллагаатай холбоотойгоор хөрсөн бүрхэвч элэгдэлд орж ургамлан нөмрөг, тэжээллэг ашигт ургамлын зүйл буурах аажмаар алга болох эрсдэлтэй.

Мөн олон салаа зам үүсэн тохиолдолд дэгдэх тоосны нөлөөнд өртсөн ургамлын зүйлийн дотоод бүтэц, физиологийн үйл ажиллагаанд сөргөөр нөлөөлөх магадлалтай бөгөөд хайгуулын ажлын үед амьтан үргэх, даажих магадлалтай юм.

БҮЛЭГ 5. 2024 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ, ХАМРАХ ХҮРЭЭ

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний гол зорилт нь төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэрийн байгаль орчныг хамгаалах, зүй зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх, сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг бууруулах, арилгах, төсөл хэрэгжих орчинд үүсэж болзошгүй сөрөг үр дагаврыг тогтмол хянаж байх үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх явдал юм.

Газрын тосны хайгуулын “Төхөм-Х урд” талбайн Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулахад “Байгаль орчныг хамгаалах тухай”, “Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай” хуулиуд, Монгол улсын Засгийн газрын 2013 оы 374 дүгээр тогтоолоор баталсан “Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээний журам”, БОАЖЯ-ны сайдын 2019 оны 10-р сарын 29-ны өдрийн А-618 журмын 3 дугаар хавсралтаар баталсан “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”, байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний үр дүн зэрэгт тулгуурлан гүйцэтгэсэн болно.

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд учруулах сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах арга хэмжээ, хэрэгжүүлэх хугацаа, шаардагдах хөрөнгө зардлыг тооцож, баримтлах дүрэм журам, стандартуудын хамт нэгтгэн оруулав. “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө” нь Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө болон Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрөөс бүрдэнэ. Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага тухайн төслийн Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг батлан уг төслийг хэрэгжүүлэх зөвшөөрлийг олгох ба төсөл хэрэгжүүлэгч нь Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг жил бүр ерөнхий үнэлгээ хийсэн байгууллагад тайлагнасны үндсэн дээр дараа жилийн төлөвлөгөөг батлуулан ажиллах шаардлагатай.

Мөн тухайн жилийн Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг шинээр батлагдсан журмын дагуу байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний тайланд туссан БОХТ, ОХШХ-т туссан арга хэмжээг нэгтгэн боловсруулж, хэрэгжүүлэх хэрэгтэй.

БҮЛЭГ 6. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

6.1 АГААР ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ЧИГЛЭЛЭЭР ХИЙГДЭХ АЖЛУУД

Зорилго: Хайгуулын ажлын үед ажилчдын эрүүл аюулгүй орчинд ажиллаж амьдрах нөхцлийг бүрдүүлэх, хүрээлэн буй орчны тэнцлийг хадгалах зорилгоор орчны агаар дахь хими, физикийн гаралтай түгээмэл бохирдуулагчийг стандарт хэмжээнээс хэтрүүлэхгүй байхад оршино.

Хүснэгт 6. Агаарын чанарт үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөлөл, түүнийг арилгах арга хэмжээ

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
Агаарын чанар									
1	Хоёр хэмжээст судалгааны ажил болон өрөмдлөгийн талбай засах, хайгуулын түр кемп байгуулах, тоног төхөөрөмжийн тээврийн үед машин механизмын хөдөлгөөнөөс үүсэх тоосжилт	Зам талбайг услах, тоосжилт дарах	Хайгуулын талбай, Өрөмдлөг, хайгуулын түр кемпийн талбай	ш	200 000	10	2 000 000	Хайгуулын ажлын хугацаанд	MNS 4585:2007
2		Зам талбайн тэмдэг тэмдэглэлээг байршуулж, хурдны хязгаарыг мөрдүүлэх		ш	100 000	10	1 000 000	Хайгуулын ажлын хугацаанд	MNS 4585:2007 Замын хөдөлгөөний дүрэм
3		Олон салаа зам гаргахаас сэргийлж батлагдсан маршрутаар хөдөлгөөнийг зохицуулж хяналт тавих		Үйл ажиллагааны зардлаас			Хайгуулын ажлын хугацаанд	Байгаль орчны менежмент систем	
Нийт зардал			3 000 000						

6.2 ХӨРСИЙГ ХАМГААЛАХ ЧИГЛЭЛЭЭР ХИЙГДЭХ АЖЛУУД

Зорилго: Хайгуулын ажлын үйл ажиллагаанаас үүссэн хөрсний элэгдэл эвдрэл, бохирдлыг багасгах байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах багасгахад оршино.

Хүснэгт 7. Хөрсөнд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөлөл, түүнийг арилгах арга хэмжээ

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
Хөрсөн бүрхэвч									
1	Хайгуулын ажлын үед ашиглагдах машин механизмын хөдөлгөөн, Кемп байгуулах зэрэг үйл ажиллагааны явцад хөрсний үе давхаргууд гэмтэж, бороо хур ихтэй үед хөрсөн дээр хонхор үүсч хөрс эвдрэх магадлалтай	Чичирхийллийн судалгааны ажлыг тэсэлгээний аргаар гүйцэтгэсэн тохиолдолд өрөмдлөг тэсэлгээнээс үүссэн нүх сувгийг булж тэгшлэн орчныг цэвэрлэх, Вибраторын аргаар гүйцэтгэсэн тохиолдолд вибраторын мөрийг тармуурдаж арилгах, орчны хогийг түүж цэвэрлэх	Чичирхийллийн судалгааны зам дагуу	тууш.км	20 000	400	8 000 000	Тухай бүрд	Байгаль орчны менежмент систем
		Өрмийн техник хэрэгсэл, химийн бодис, бараа материалыг “Энгэрсухайт-2” цооногийн цэг рүү тээвэрлэн аваачихийн тулд Оюутолгой-Цагаансуварга чиглэлийн хатуу	Хатуу хучилттай авто замаас өрмийн кемп хүртэл	км	Үйл ажиллагааны зардлаас	Өрөмдлөгийн ажлын өмнө болон өрөмдлөгийн ажлын үед	Байгаль орчны менежмент систем		

		хучилттай авто замаас өрмийн цэг хүртэлх 10 км замыг шаардлагтай тохиолдолд засах мөн Манлай-Ханбогд чиглэлийн хатуу хучилттай авто замаас “UG-1” цэг хүртэлх 5 км замыг шаардлагатай тохиолдолд засах							
2		Судалгааны ажилд ашиглагдах машин техникүүд, ачаа тээврийн машин болон усны машин тогтсон маршрутын дагуу хөдөлгөөнд оролцож байгаад хяналт тавих	Судалгааны талбай болон хатуу хучилттай авто замаас өрмийн кемп хүртэл	км	Үйл ажиллагааны зардлаас			Хайгуулын ажлын үед	Байгаль орчны менежмент систем
3		Тосолгоо үйлчилгээг зориулалтын талбайд хийх	Хайгуулын түр кемп	га	Үйл ажиллагааны зардлаас			Хайгуулын ажлын үед	Байгаль орчны менежмент систем
4		Хөрсний бохирдол, түүнийг арилгах талаар нийт ажилчдад сургалт явуулах	Хайгуулын түр кемп	ш	200 000	2	400 000	Хайгуулын ажлын үед 2 удаа	Байгаль орчны менежмент систем
5	Өрмийн шингэн хаягдлаар хөрс бохирдох	Хаягдлын сангийн доторлогоог хөрсөнд шингэхгүй байхаар хийх	Шингэн хаягдлын сан	га	Үйл ажиллагааны зардлаас			Өрөмдлөгийн ажлын үед	Байгаль орчны менежмент систем
Нийт зардал							8 400 000		

6.3 УСАН ОРЧИНГ ХАМГААЛАХ ЧИГЛЭЛЭЭР ХИЙГДЭХ АЖЛУУД

Зорилго: Хайгуулын ажлын үед ажил гүйцэтгэх ажилчдын амьдрах орчинд ямар нэгэн бохирдолгүй усыг унд ахуйд хэрэглэх, хайгуулын үйл ажиллагаанаас усан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг буруулахад оршино.

Хүснэгт 8. Усан орчинд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөлөл, түүнийг арилгах арга хэмжээ

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
Гадаргын ба газрын доорхи усны нөөц									
1	Усны эх үүсвэр болох худгийн ойр орчимд гүний усыг бохирдуулах үйл ажиллагаа явуулах, урсгалын эхэнд ус бохирдуулах үйл ажиллагаа явуулах (машин угаах, үйлдвэрийн болон ахуйн хог хаягдал хаях), шатах тослох материал хөрсөнд асгарах зэрэг нь хөрсний сул ус болон хур тунадасаар дамжиж ундны ус цаашлаад гүний усыг бохирдуулах магадлалтай	Зөвшөөрөлтэй худгаас унд ахуйн болон өрөмдлөгийн ажилд шаардлагатай усыг ашиглах ба ус ашигласны төлбөрийг төлөх	Хайгуулын талбай	м ³	-	-	Үйл ажиллагааны зардлаас	Хайгуулын ажлын үед	Усны тухай хууль
2		Гэрээнд тусгагдаагүй орон нутгийн малчдын худаг, булаг шандаас ус авч ашиглахыг хориглох, хяналт тавих	Хайгуулын талбай	га	-	-	Үйл ажиллагааны зардлаас	Хайгуулын ажлын үед	“Байгаль орчныг хамгаалах, Усан мандал. Гадаргын усны чанарыг хянах журам”,
3		Усны хэмнэлт, ашиглалтын талаар нийт ажилчдад сургалт явуулах	Хайгуулын талбай	ш	200 000	2	200 000	Хайгуулын ажлын үед	Байгаль орчны менежмент систем
Нийт зардал							400 000		

6.4 АМЬТАН, УРГАМЛЫГ ХАМГААЛАХ ЧИГЛЭЛЭЭР ХИЙГДЭХ АЖЛУУД

Зорилго: Хайгуулын талбайн орчны ургамлын зүйлийн бүрдлийг бууруулахгүй байх, амьтны аймгийг хамгаалах хайгуулын үйл ажиллагаанаас ургамал, амьтанд нөлөөлөх сөрөг нөлөөллийг бууруулахад оршино.

Хүснэгт 9. Амьтан, ургамалд нөлөөлж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг арилгах арга хэмжээ

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
Амьтан, ургамал									
1	Хайгуулын ажлын үед хөрсөн бүрхэвч элэгдэлд орж ургамлан нөмрөг, буурсанаар амьтад дайжих эрсдэлтэй	Хайгуулын түр кемпийг ургамлын тархац багатай хайргархаг хөрстэй газар байгуулах	Хайгуул, өрөмдлөг, хээрийн ангийн талбай	ш	-	1	Үйл ажиллагааны зардлаас	Хайгуулын ажлын үед	Байгаль орчны менежмент систем
2		Хайгуулын түр кемп дээр машин техникийн засвар үйлчилгээг гүйцэтгэхдээ хөрсийг бохирдуулж ургамалд нөлөөлөхөөс сэргийлсэн тусгай хучилт хийж байх	Хайгуул, өрөмдлөг, хээрийн ангийн талбай	ш	-	-	Үйл ажиллагааны зардлаас	Хайгуулын ажлын үед	Байгалийн ургамлын тухай хууль Ургамал хамгааллын тухай хууль
3		Үйл ажиллагаа явуулж буй газрын ойролцоо бүс нутгаас ан амьтан агнахгүй байх, мэдээлэл сурталчилгаа хийх.	Хайгуул, өрөмдлөг, хээрийн ангийн талбай	ш	-	-	Үйл ажиллагааны зардлаас	Хайгуулын ажлын үед	Амьтны тухай хууль
4		Амьтан, ургамлын зүйлийн бүрдлийн талаар нийт ажилчдад сургалт явуулах	Хайгуул, өрөмдлөг, хээрийн ангийн талбай	ш	200 000	2	400 000	Хайгуулын ажлын үед	Байгаль орчны менежмент систем
Нийт зардал							400 000		

БҮЛЭГ 7. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хоёр хэмжээст чичирхийллийн судалгааны ажил

Хоёр хэмжээст чичирхийллийн судалгааны ажлыг тэсэлгээт эх үүсгэвэр ашиглан гүйцэтгэсэн тохиолдолд өрөмдлөгийн ажлын явцад үүссэн 10 метрийн гүнтэй 9 см-ийн диаметртэй цооногийг өрөмдлөгөөс гарсан шороогоор булж мал амьтан унаж гэмтэхээс сэргийлнэ. Вибраторын аргаар гүйцэтгэсэн тохиолдолд вибраторын мөрийг тармуурдаж арилгах, орчны хогийг түүж цэвэрлэнэ.

Хүснэгт 10. Нөхөн сэргээлтийн ажлын төлөвлөгөө

№	Нөхөн сэргээлтийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Техникийн нөхөн сэргээлт хийх	Чичирхийллийн судалгааны ажлыг тэсэлгээний аргаар гүйцэтгэсэн тохиолдолд өрөмдлөг тэсэлгээнээс үүссэн нүх сувгийг булж тэгшлэн орчныг цэвэрлэх, Вибраторын аргаар гүйцэтгэсэн тохиолдолд вибраторын мөрийг тармуурдаж арилгах, орчны хогийг түүж цэвэрлэх	км	400	20 000	8 000 000	Хайгуулын ажлын үед	MNS 6200:2010
Нийт						8 000 000		

Өрөмдлөгийн шингэний хаягдлын санг нөхөн сэргээх

Өрөмдлөгийн шингэн хаягдлын сан нь эрдэс тос, уснаас гадна төрөл бүрийн химийн бодис, нэмэлтүүдийг агуулдаг тул нөхөн сэргээлт хийхийн өмнө урьдчилан шинжлэх, саармагжуулах, уусдаггүй хэлбэрт оруулж хатууруулах шаардлагатай.

Хаягдлын санг нөхөн сэргээхдээ хаягдлын сангийн холбогдох бүх стандартын дагуу дотор талын дүүргэлт хийсэн хэсгийг шингэн үл нэвчүүлэх материалаар хучиж, дээгүүр нь хурдас чулуулаг, хөрс шороо асгаж тэгшилнэ. Үүний дараа хаягдлын сангийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбайн хөрсийг 0.07МПа (1.0м² талбайд 7.0тн жингээр дарах хүч)-аас багагүй даралтыг даах хэмжээнд хүртэл нягтруулна.

Өрөмдлөгийн шингэний хаягдлын санг цооног өрөмдлөгийн үйл ажиллагаа дууссанаас хойш 12 сар, тусгай зориулалттай шингэн хаягдлын санг тухайн технологи үйл ажиллагаа дууссанаас хойш 6 сарын дотор техникийн нөхөн сэргээлт хийнэ.

Техникийн үзүүлэлт, үйл явцыг бүрэн тусгасан протокол, химийн бодисын зарцуулалт, газрын хэвлий, дүүргэлт, гадаргын хэлбэршүүлэлтийн талаарх мэдээллийг хавсаргана.

Хайгуулын ажлын үед хийх нөхөн сэргээлт

1. Байгаль орчны нөхөн сэргээлтийг “Газрын тосны хайгуул, олборлолт, ашиглалтын үйл ажиллагаанаас эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт. Техникийн ерөнхий шаардлага” MNS 6200 : 2010 Стандартын 7.1-д заасны дагуу хэрэгжүүлэн ажиллана.
2. Өрөмдлөгийн ажлын үед гүйцэтгэсэн нөхөн сэргээлтийн ажлыг орон нутагт акт үйлдэн хүлээлгэн өгнө.

Цооногийн нөхөн сэргээлт

Цооногийн нөхөн сэргээлтийг хийхдээ MNS 6200 : 2010 Стандартын Өрөмдлөгийн болон олборлолтын шингэний хаягдлын санд тавих шаардлага буюу 6-р хэсгийг баримтлан ажиллана.

Хүснэгт 11. Нөхөн сэргээлтийн ажлын төлөвлөгөө

№	Нөхөн сэргээлтийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Техникийн нөхөн сэргээлт	Өрөмдлөгийн шингэн хаягдлын сангийн химийн бодисыг саармагжуулж, хоргүйжүүлэн тэгшлэн булна.	ш	3	10 000 000	30 000 000	Өрөмдлөгийн ажил дууссаны дараа	MNS 6200 : 2010
Нийт						30 000 000		

БҮЛЭГ 8. ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын шаардлага одоогийн нөхцөлд байхгүй байгаа.

БҮЛЭГ 9. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭ

2024 оны хайгуулын ажлын үед ажлын талбайд нөлөөлөлд өртөх, ямар нэгэн нөхөн олговор олгох орон нутгийн айл байхгүй болно.

БҮЛЭГ 10. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төсөл хэрэгжүүлэх нутаг дэвсгэрт хайгуул хийж байх явцад соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн дагуу эртний түүхийн гэрч болох дурсгалт хөшөө бунхан, хиргэсүүр, археологи, палентологийн ховор олдворт зүйлс илэрсэн тохиолдолд МУ-н соёлын өвийг хамгаалах хууль болон “Монголын Алт” (МАК) ХХК-иас баталсан “Санамсаргүй олдворын үед ажиллах журам”-ыг баримтлан дагаж мөрдөнө.

Хүснэгт 12. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээ

№	Нөлөөлөлд өртөх түүх, соёлын өв	Хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал /төг/	Нийт зардал, /төг/	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Үйл ажиллагааны явцад түүх дурсгалын ямар нэгэн олдвор илрэх	Нийт ажилчдад “Санамсаргүй олдворын үед ажиллах журам”-ыг хэрэгжүүлэх тухай сургалтыг явуулах	Нийт ажилчдад	1	200 000	200 000	Хайгуулын ажлын үед	“Санамсаргүй олдворын үед ажиллах журам”, сургалтын хуваарь
2		Санамсаргүй олдвор олдсон үед “Санамсаргүй олдворын үед ажиллах журам”-ын дагуу дагаж мөрдөн ажиллана	Үйл ажиллагааны үед	1	172 250	172 250	Хайгуулын ажлын үед	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль, БОННУ боловсруулах журам
Нийт					-	372 250		

БҮЛЭГ 11. ОСОЛ ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүснэгт 13. Осол эрсдэлийн менежмент

№	Болзошгүй аюул, ослын сөрөг нөлөөллүүд	Урьдчилан сэргийлэх хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Нийт өртөг, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, Давтамж	Баримлах эрзүйн баримт бичиг
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	Байгалийн гаралтай осол, эрсдэл	Орон нутгийн иргэд болон нийт ажилтнуудад ХАБЭА-н заавар зөвлөмж, сургалт сурталчилгаа явуулах	Төслийн талбайд	ш	100 000	2	200 000	200 000	Хайгуулын ажлын үед	-ХАБЭА-н тухай хууль -"Химийн хорт болон аюултай бодис экспортлох, импортлох, хил дамжуулан тээвэрлэх болон үйлдвэрлэх, худалдах журам" - НҮБ-аас 2002 оны 04 сард гаргасан "Аюултай ачаа бараа тээвэрлэх зөвлөмж, зохицуулалтын заавар" - Монгол Улсын замын хөдөлгөөний дүрэм - MNS 4978:2000 Аюултай ачаа, ангилал, техникийн шаардлага - БОАЖЯ-ын Сайд, ЭМ-ийн Сайд, ОБЕГ-ын Даргын 2009 оны
		Гал түймрийн аюулаас урьдчилан сэргийлэх, аюулгүй байдлыг хангах иж бүрэн тоног төхөөрөмжөөр хангах	Хайгуулын түр кемп	ш	1 000 000	5	5 000 000	5 000 000	Хайгуулын ажлын үед	
2	Биологийн гаралтай осол эрсдэл	Төсөл хэрэгжих явцад тухайн бүс нутаг болон Дэлхий дахин, Монгол улсыг хамарсан цар тахал, өвчлөл гарч байгаа эсэхэд байнга анхаарч хяналт тавих, гарсан тохиолдолд урьдчилан сэргийлэх арга	Төслийн талбай болон бүс нутаг		Үйл ажиллагааны зардлаас				Хайгуулын ажлын үед	

3	Технологийн гаралтай осол эрсдэл	хэмжээ авах							02 сарын 03-ны өдрийн 28/40/29 тоот хамтарсан тушаалаар баталсан "Химийн хорт болон аюултай бодисыг хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах журам" - MNS 5029:2011 Химийн хорт бодисын шошго тэмдэглэгээ - MNS6458:2014Химийн хорт болон аюултай бодис, бүтээгдэхүүний агуулахад тавих шаардлага -MNS (ISO) 13688:2000 Хамгаалалтын хувцасны ерөнхий шаардлага - БОАЖЯ-ын Сайд, ЭМ-ийн Сайд, ОБЕГ-ын Даргын 2009 оны 02 сарын 03-ны өдрийн 28/40/29 тоот хамтарсан тушаалаар баталсан "Химийн хорт болон аюултай бодисыг хадгалах,	
		Шаардлагатай тохиолдол ажилчдыг амраах	Ажилчид	-				Онц байдал зарласан үед		
		Нийт ажилчдыг хөдөлмөр хамгааллын хувцас хэрэгслээр бүрэн ханган ажиллуулах	Ажилчид	Үйл ажиллагааны зардал						
		Хөдөлмөр хамгаалал болон болзошгүй осол, аюулаас урьдчилан сэргийлэх, осол аваарын үед авах арга хэмжээний төлөвлөгөө гаргаж, нийт ажилчдад сургалт явуулах	Ажилчид	ш	100 000	2	200 000	200 000		Хайгуулын ажлын үед
		Галын аюултай болохыг анхааруулсан тэмдэг, тэмдэглэгээг байршуулах	Төслийн талбайд	Үйл ажиллагааны зардал						

4	Химийн бодисын тээвэрлэлт	Химийн бодисыг тээвэрлэх зориулалтын авто тээврийн хэрэгслийг тоноглох, Химийн бодис тээвэрлэх зам маршрутыг тодорхой болгон, тээвэрлэлт явуулах үйл ажиллагааг хянах, Химийн бодис тээвэрлэх үед химийн бодис алдагдахад авах арга хэмжээг төлөвлөх, хоргүйжүүлэх зааварчилгааг холбогдох хүмүүст өгч ажиллах	Үйл ажиллагааны зардал					Хайгуулын ажлын үед	тээвэрлэх, ашиглах, устгах журам" “Хог хаягдлыг ангилах, дахин боловсруулах, цуглуулах, тээвэрлэх, устгах” журам
	Химийн бодисын хадгалалт, ашиглалт	Химийн бодис хариуцсан мэргэжилтэнийг ХАБЭА-н хэрэгслээр хангах	Химийн бодис хариуцсан мэргэжилтэн	ш	Үйл ажиллагааны зардал	4	Үйл ажиллагааны зардал	Үйл ажиллагааны зардал	Өрөмдлөгийн ажлын үед
		Химийн бодисын түр агуулахын дотор болон гадаад орчны зам талбайг гэрэлтэй болгох, тэмдэгжүүлэх,	Химийн бодисын түр агуулах	ш	100 000	5	500 000	500 000	Өрөмдлөгийн ажлын үед

“Монголын Алт” (МАК) ХХК-ийн газрын тосны хайгуулын “ТӨХӨМ-Х УРД” талбайн 2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

	хашаалах								
	Ашиглаж буй химийн бодисын нэр төрөл, ашиглах заавар, хамгаалалтын хэрэгслийн ашиглалтын талаар сургалт зохион байгуулах	Ажилтан	Удаа	100 000	2	200 000	200 000	Өрөмдлөгийн ажлын үед	
	Химийн бодис хариуцсан мэргэжилтэн нь ашигласан болон химийн бодисын түр агуулахаас гаргасан химийн бодисын бүртгэл тэмдэглэлийг хөтөлж, баталгаажуулах	Химийн бодис хариуцсан мэргэжилтэн	Үйл ажиллагааны зардал					Өрөмдлөгийн ажлын үед	
Ашигласан химийн бодисын уут савыг түр хадгалах, устгах	Ашигласан химийн бодисын уут савыг кемпийн хог хаягдлын цэгт түр хадгалах, мэргэжлийн байгууллагаар устгалд оруулах.	Үйл ажиллагааны зардал							
Нийт зардал							6 100 000		

БҮЛЭГ 12. ХИМИЙН БОДИСЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Газрын тосны хайгуулын Энгэрсухайт-1 цооногийн өрөмдлөгийн ажилд 10 нэр төрлийн 72,28 тонн химийн бодис ашиглах бөгөөд эдгээр бодисууд нь химийн хорт болон аюултай бодис биш болно.

Хүснэгт 14. Өрөмдлөгийн ажилд ашиглах химийн бодисны жагсаалт

№	Бодисын нэршил	Бодисын олон улсын нэршил	Химийн томъёо	1 Цооногт хэрэглэгдэх хэмжээ (Тн)
1	Барийн сульфат	Barite	BaSO ₄	46
2	Бентонит	betonite	Al ₂ O ₃ ·4SiO ₂ ·3H ₂ O	3
3	Аммонийн давс	Hydrolized Polyacrinitrile Ammonium	NH ₄ (C ₄ O ₂ NH ₃) _n	1.7
4	Цагаан асфальт /Өрөмдлөгийн шингэнд зориулсан нуралтын эсрэг бодис/	Anti collapse agent for drilling fluid Non-Flourescent white ashpalt NFA-25	C ₁₈ H ₃₆ O(CH ₂ O) ₁₀ C ₁₇ H ₃₄ O ₂	6.3
5	Өрөмдлөгийн шингэнтэй хамт хэрэглэдэг Цвиттерионы полимер бүрхүүл	Zwitterionic polymer encapsulation used with drill fluid	(NH ₂ CHNH ₂ CHCOONH ₂) _n	1
6	Калийн гидроксид	Postassium Hydroxide	KOH	2.6
7	Үйлдвэрийн натрийн карбонат	industrial sodium carbonate	Na ₂ CO ₃	0.58
8	Зуурамтгай чанар бууруулагч	Diluent Viscosity Reducer-DJ-C for Drilling fluids	(C ₃ H ₃ NaO ₂) _n	2.8
9	Кардоксиметил целлюлоз LV-CMC	Cardoxymethyl cellulose LV-CMC	(C ₆ H ₇ O ₂ (OH) ₂ OCH ₂ COONa) _n	2
10	Цооногийн хана тогтворжуулагч	KFH-1 Fluid loss reducer to prevent wellbore collapse	C ₃ H ₆ O ₂ NCO ₂ HnM	6.3
Нийт				72.28

Газрын тосны хайгуулын “Төхөм-Х урд” талбайн үйл ажиллагаанд ашиглах химийн бодисуудын эрсдэлийн үнэлгээг Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн сайд, Эрүүл мэндийн сайд, Онцгой байдлын ерөнхий газрын даргын хамтарсан 2012 оны 10-р сарын 25-ны өдрийн №А-50/378/565-р тушаалын 2 дугаар хавсралтаар батлагдсан “Химийн хорт болон аюултай бодисын эрсдэлийн үнэлгээ хийх аргачлал”-ын дагуу гүйцэтгэсэн

БҮЛЭГ 13. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТ

Зорилго: Үйл ажиллагаанаас үүссэн шингэн болон хуурай хог хаягдлын нөлөөгөөр байгаль орчин бохирдохоос урьдчилан сэргийлэх, ямар нэгэн байдлаар бохирдсон тохиолдолд тухайн сөрөг нөлөөллийг хурдан хугацаанд арилгахад оршино.

Компаний хэмжээнд мөрдөгдөж байгаа “Хог хаягдлын менежментийн журам”-г дагаж мөрдөнө.

Хүснэгт 15. Хог хаягдлаас үүсч болзошгүй сөрөг нөлөөлөл, түүнийг арилгах арга хэмжээ

№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Ахуйн шингэн хаягдал	Шингэн хаягдлын цэгт ариутгал халдваргүйжүүлэт хийх	Хайгуулын н түр кемп	м ²	60 000	10	600 000	Хайгуулын ажлын үед	Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль, Хог хаягдлын тухай хууль, бусад холбогдох дүрэм, журам, тогтоол
		Хайгуулын ажлын үед кемпийн бохирыг соруулан сум, орон нутгийн бохирын цэг дээр зөөвөрлөн авчирч устгах		Үйл ажиллагааны зардал				Хайгуулын ажлын үед	
		Орчны эрүүл ахуйг ханган ажиллаж 7 хоногт 3 удаа орчны хог хаягдлаа цэвэрлэх		Үйл ажиллагааны зардал				Хайгуулын ажлын үед	
2	Ахуйн хатуу хог хаягдал	Хайгуулын түр кемпэд хог хаягдлыг ангилан ялгах зориулалт бүхий хогийн савнуудыг байршуулж, кемпийн хашаан дотор торон хашаа бүхий хог хаягдлын цэгийг байгуулах	Төслийн талбайд	Үйл ажиллагааны зардал				Хайгуулын ажлын үед	
		Хайгуулын түр кемпийн хашаа, хашааны гаднах орчин, судалгааны ажлын талбай болон зам дагуу тогтмол цэвэрлэгээ хийж, хог хаягдлыг түүх.		Үйл ажиллагааны зардал				Хайгуулын ажлын үед	

		Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэн төслийн талбайтай хамгийн ойр орших хог хаягдлын цэгт хаях. Хөрсөнд шингэн болон хатуу ямарч төрлийн хог хаягдлыг устгахгүй болно.		Үйл ажиллагааны зардал		
3	Технологийн шингэн хаягдал	Өрмийн шингэн хаягдлын сангийн нүхэнд стандартын шаардлага хангасан, тусгай зориулалтын плёнк дэвсэж, шингэнийг хөрсөнд шингээхгүй байхаар доторлох бөгөөд хамгаалалтын торон хашааг барьна.	Төслийн талбайд	Үйл ажиллагааны зардал	Өрөмдлөгийн ажлын үед	
4	Химийн бодис, түүний сав баглаа боодол	Хэрэглэсэн химийн бодисын сав баглаа боодлыг цуглуулах улмаар зөвшөөрөл бүхий байгууллагатай хамтран ажиллаж устгуулах арга хэмжээ авах	Химийн бодисын агуулах орчимд			
Нийт				600 000		

Хүснэгт 16. Хог хаягдал ангилан ялгах, устгах

Хог хаягдлын ангилал	Хаягдлын төрөл	Хамаарах хаягдал	Устгах арга тайлбар
Ахуйн	Шатах хог хаягдал	Цаас, картон, мод	Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэн төслийн талбайтай ойр байрлах нэгдсэн цэгт хүргэх.
	Дахин ашиглагдах	Пластик, шил лааз	
	Хүнсний хаягдал	Хоол хүнсний үлдэгдэл	

БҮЛЭГ 14. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА, ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ

Байгаль орчны менежментийн тогтолцоог бүрдүүлж хэрэгжүүлэх, улмаар өдөр тутмын үйл ажиллагаандаа мөрдлөг болгон, цаашид сайжруулах арга хэмжээг тогтмол гүйцэтгэн ажиллах зорилт тавин хэрэгжүүлж байна.

Хайгуулын төслийн байгаль орчны ажлыг тухайн төслийн менежер, газрын тосны мэргэжилтэн хариуцан хяналт тавьж ажиллах ба компанийн Байгаль орчны алба /БОА/ руу тайланг ирүүлж ажиллахаар төлөвлөсөн.

Хүснэгт 17. Гүйцэтгэх ажлын төлөвлөгөө

№	Төлөвлөгөөт ажлын агуулга	Хариуцах эзэн	Хугацаа
1	Компанийн байгаль орчны бодлого, журмыг ажилчдад танилцуулах	Газрын тосны мэргэжилтэн	2024.05
2	БОМТ-өөр батлагдсан байгаль орчны бохирдлоос урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээ болон шинээр гарсан дүрэм журмыг төслийн нийт ажилчдад таниулах, ажилчдын байгаль орчны мэдлэг, үүрэг оролцоог нэмэгдүүлэх идэвхжүүлэх сургалт хийх	Газрын тосны мэргэжилтэн	2023.05
3	Үйл ажиллагааны хэрэгжилтийн үр дүнг тогтмол сайжруулж байхын тулд удирдлагад тогтмол тайлагнах тухай үүрэг өгч цаашид хэрэгжих ажилд зөвлөмж өгөх	Газрын тосны мэргэжилтэн	Төслийн үйл ажиллагааны явцад

БҮЛЭГ 15. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙГ НӨЛӨӨЛЛИЙН БҮСИЙН ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Зорилго: Үйл ажиллагаа явуулж байх хугацаандаа орон нутгийн иргэд болон төрийн байгууллагыг үнэн зөв бодит мэдээллээр хангахад оршино.

Дээрх зорилгын хүрээнд дараах ажлуудыг хийж гүйцэтгэхээр төлөвлөв. Үүнд:

- Орон нутгийн иргэдтэй уулзаж хэрэгжүүлж байгаа ажлын талаар мэдээллийг хүргэж байх

- Төрийн байгууллагуудад журмын дагуу тайлангийн биелэлт, гүйцэтгэлийг цаг хугацаанд нь гаргаж хүргүүлэх (Тухайн цаг хугацаанд)
- Бусад үед шаардлагатай мэдээ, судалгааг гаргаж төрийн байгууллагуудад хүргүүлэх (Тухайн цаг хугацаанд)

Хүснэгт 18. БОМТ-ний хэрэгжилтийг тайлагнах хуваарь

№	БОМТ-ний биелэлтийг тайлагнахад оролцогч талууд	Тайлагнах хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Зохион байгуулах хугацааны тов	Тайлагнах зардал, төг	Хариуцан зохион байгуулах албан тушаалтан/ажилтан	Зохион байгуулах газар
1	Өмнөговь аймгийн Манлай, Дорноговь аймгийн Мандах сумын ЗДТГ	Талбай дээр	Хайгуулын ажил дууссаны дараа сум, орон нутагт Түр Кемпийн газар, судалгааны ажлын болон өрөмдлөгийн талбайн нөхөн сэргээлтгүйг газар дээр нь танилцуулж, талбайг хүлээлгэн өгөх ба Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайд, Байгаль Орчин Аялал Жуулчлалын сайдын 2018 оны 2 дугаар сарын 22-ны өдрийн А50/А31 тоот хамтарсан тушаалын 2 дугаар хавсралтын дагуу нөхөн сэргээх ажлыг хүлээн авсан тухай баримт үйлдэх	Хайгуулын ажил дууссаны дараа	500 000	Байгаль орчны мэргэжилтэн, Газрын тосны мэргэжилтэн	“Монголын Алт” (МАК) ХХК
2	Өмнөговь болон Дорноговь аймгийн БОАЖГ	БОМТ-ний биелэлтийн тайлан	2019.10.29 № А/618 “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-ын дагуу биелэлтийн тайлан гаргах	Хайгуулын ажил дууссаны дараа	1 000 000	Байгаль орчны мэргэжилтэн, Газрын тосны мэргэжилтэн	“Монголын Алт” (МАК) ХХК
3	БОАЖЯ	БОМТ-ний биелэлтийн тайлан			500 000	Байгаль орчны мэргэжилтэн, Газрын тосны мэргэжилтэн	“Монголын Алт” (МАК) ХХК.
Нийт					2 000 000		

БҮЛЭГ 16. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Зорилго: Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг хяналтын цэгүүдэд, хуваарийн дагуу гүйцэтгэж, үйл ажиллагаанаас үүсэх нөлөөллийг хянах, зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс хэтрүүлэхгүй байхад оршино. Үйл ажиллагаа явуулах үед мэргэжлийн байгууллагаар ОХШХ-ийг нэгдсэн байдлаар 1 удаа хийлгэнэ.

Хүснэгт 19. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн давтамж, зардал

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Хугацаа ба давтамж	Давтамжийн тоо	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Тайлбар	Баримтлах стандарт, арга, аргачлал
Агаарын хяналт шинжилгээ								
1	Тоосжилтын хэмжээ (PM2.5 PM 10), Агаар бохирдуулах эх үүсвэрийг хянах (NO ₂ , SO ₂ , CO, CO ₂)	Хайгуулын талбай. Машин, механизмын зогсоол. Хатуу, шингэн хог хаягдлын цэгийн орчимд. Түр сууц, гал тогоо, бие засах газрын орчим	Хайгуулын ажлын үед	1 удаа	1 000 000	1 000 000	Мэргэжлийн компани, итгэмжлэгдсэн лаборатори	“Агаарын чанар”, MNS 4585:2016 “Агаар орчны чанарын үзүүлэлт”;
Усны хяналт шинжилгээ								
2	Хими болон физикийн үзүүлэлт Усны химийн найрлага, хүнд металын агууламж, бактериологи, органик бохирдол	Орон нутгийн худаг	Хайгуулын ажлын үед	1 удаа	1 000 000	1 000 000	итгэмжлэгдсэн лаборатори	Ундны усны эсвэл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ
Хөрсний хяналт шинжилгээ								
3	Хөрсний ерөнхий үзүүлэлтүүд болон хүнд металлууд	Хайгуулын талбай.	Хайгуулын ажлын үед	1 удаа	1 000 000	1 000 000	Мэргэжлийн компани	

		Машин, механизмын зогсоол. Хатуу, шингэн хог хаягдлын цэгийн орчимд. Түр сууц, гал тогоо, бие засах газрын орчим						
Ургамлын хяналт шинжилгээ								
5	Ургамлын гарц, ургац, төрөл зүйл, бүлгэмдэл, ховор ургамал зэргийг судлах	Хээрийн ажиглалт	Хайгуулын ажлын үед	1	1 000 000	1 000 000	Мэргэжлийн компани, Судлаач	Зүйлийг тоолж бүртгэх бүрхэц арвийг нүдэн баримжааны аргаар
Амьтны хяналт шинжилгээ								
6	Амьтан /анхан шатны мэдээлэл цуглуулах/ амьтны төрөл зүйл бүртгэж авах	Хээрийн ажиглалт	Хайгуулын ажлын үед	1	1 000 000	1 000 000	Мэргэжлийн компани, Судлаач	
Нийт						5 000 000		

БҮЛЭГ 17. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ АЖИЛД ЗАРЦУУЛАГДАХ НИЙТ ЗАРДАЛ

Тухайн жил байгаль орчныг хамгаалах ажилд **59 272 250** төгрөг, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд **5 000 000** төгрөг зарцуулахаар төсөвлөв. 2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд нийтдээ **64 272 250** төгрөг зарцуулна.

2024 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд дараах хууль тогтоомж, журам, стандартууд мөрдөн ажиллана. Үүнд:

- Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль
- Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын тухай хууль
- Усны тухай хууль
- Агаарын тухай
- Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль
- Хог хаягдлын тухай хууль
- Амьтны тухай хууль
- Газрын тухай
- Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль
- Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр тайлан боловсруулах, хянан хүлээн авах, батлах журам
- Усан сан бүхий газрын онцгой болон энгийн хамгаалалтын бүс, ус хангамжийн эх үүсвэрийн эрүүл ахуйн бүсийн дэглэм тогтоож тэмдэгжүүлэх журам
- Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага MNS 4585:2007
- Эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт MNS 5914:2008
- Хүрээлэн буй орчинд нийлүүлэх цэвэршүүлсэн бохир ус. Ерөнхий шаардлага MNS 4943:2011
- Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ MNS 0900:2005

БОМТ-ний хавсралт материалууд

1. “Монголын Алт” (МАК) ХХК-ийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээний хуулбар
2. Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээний хуулбар /Газрын тос хайх/
3. “Төхөм-Х урд” талбайн 2024 оны хайгуулын ажлын төлөвлөгөө
4. Хоёр хэмжээст чичирхийллийн судалгааны ажлын шугам болон өрөмдөх цэгийн байршлын зураг. (Төлөвлөлтийн зураг)

Хууль зүйн сайдын 2016 оны
А/204 дүгээр тушаалаар батлав.

МОНГОЛ УЛС
ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН
УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ГЭРЧИЛГЭЭ
000209623

2006.02.17

/ Бүртгэсэн он, сар, өдөр /

9011071054

/ Хувийн хэргийн дугаар /

2095025

/ Регистрийн дугаар /

Монголын алт МАК

Хязгаарлагдмал хариуцлагатай
компани

/ Хуулийн этгээдийн нэр, хариуцлагын хэлбэр /

Дүрэм

/ Үүсгэн байгуулах баримт бичиг /

Шийдвэр

/ шийдвэрийн нэр /

01

/ дугаар /

1996.08.30

/ он, сар, өдөр /

0113	Газар тариалан, хүнсний ногоо тариалах
4610	Гадаад худалдаа
8413	Аялал жуулчлал
8010	Гэрээт харуул хамгаалалтын үйл ажиллагаа
0729	Ашигт малтмал ашиглалт /-/
5110	Арилжааны нислэг үйлчилгээ /2011.06.20-2012.06.20/
4923	Автомашингаар ачаа тээвэрлэх
/ Код /	/ Үйл ажиллагааны чиглэл /

Хугацаагүй

/ хугацаа /

2

/ гишүүдийн тоо /

31,747,976.20

/ хөрөнгийн хэмжээ, мянган төгрөгөөр /

Улаанбаатар, Хан-Уул, 1-р хороо, 19 хороолол, чингисийн өргөн чөлөө, монголын алт ххк-ийн
төв байр-44, Утас1: 455785, Утас2: 450876, Факс: 458075

/ хуулийн этгээдийн албан ёсны хаяг /

Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар
Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн
газар

/ Бүртгэсэн байгууллагын нэр /

Гэрчилгээ дахин олгосон / 2026 он 09 сар 16 өдөр /

Хуулийн этгээдийн үүсгэн байгуулах баримт бичигт оруулсан нэмэлт өөрчлөлтийн бүртгэл

Д/д	Нэмэлт өөрчлөлтийн агуулга	Бүртгэсэн	
		Огноо	Ажилтан тэмдэг
1	Нямтайшир овогтой Цэлмүүн-г Захирал-р сонгосон(томилсон)-ыг бүртгэв.	2016.07.08	
2	Дахин гэрчилгээ олгов.	2020.09.16	

Энэхүү гэрчилгээг хуурамчаар үйлдсэн этгээдэд Монгол Улсын хуулийн дагуу хариуцаага хүлээлгэнэ. Улсын бүртгэлийн гэрчилгээ засвартай бол хүчингүй.

* 0 0 0 2 0 9 6 2 3 *

МОНГОЛ УЛС
УУЛ УУРХАЙ, ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН ЯАМ

АЖ АХУЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ
ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ

23 08 30
20 .. оны сарын өдөр

Дугаар 896

Улаанбаатар хот

Эрхлэх үйл ажиллагааны төрөл

Төхөм-Х (урд) талбайд газрын
тос хайх

Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн нэр

“Монголын алт” ХХК

Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн хаяг

Улаанбаатар хот, ХУД, 1-р
хороо, Чингисийн өргөн чөлөө-
44, “МАК” ХХК-ийн байр

Регистрийн дугаар

2095025

Тусгай зөвшөөрлийн хугацаа

2025 оны 07 сарын 24 хүртэл

Тусгай нөхцөл, шаардлага

Холбогдох хууль, дүрэм, журмын шаардлагыг хангаж ажиллах.

Монгол Улсын Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн Сайдын 202.3 оны . . 8 . сарын
.29 . өдрийн А/281 дугаар тушаалыг үндэслэн олгов.

УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ГИШҮҮН,
ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ГИШҮҮН,
УУЛ УУРХАЙ, ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН САЙД

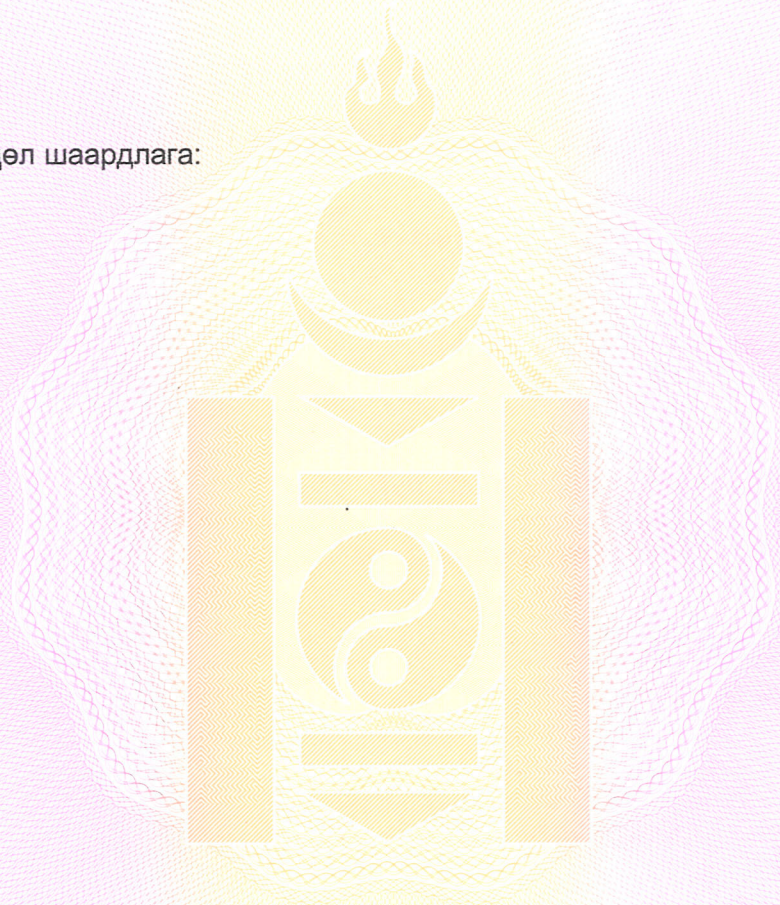
ЖГАНБААТАР

СУНГАЛТ:

Тусгай нөхцөл шаардлага:

СУНГАЛТ:

Тусгай нөхцөл шаардлага:

БАТЛАВ:

АШИГТ МАЛТМАЛ, ГАЗРЫН ТОСНЫ
ГАЗРЫН ДАРГЫН ҮҮРГИЙГ
ТҮР ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ

Л. БАЯРМАНДАЛ

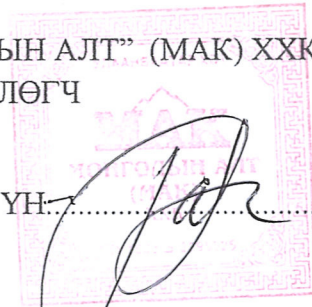

2024 оны 01 дугаар сарын 09-ны өдөр

БАТЛАВ:

“МОНГОЛЫН АЛТ” (МАК) ХХК-ИЙН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н. ЦЭЛМҮҮН

2023 оны 12 дугаар сарын 18-ны өдөр

Төлөвлөгөө боловсруулсан:

Ахлах геологич...../П. Саруул/

Газрын тосны мэргэжилтэн...../Н. Ганхүлэг/

ДУНДГОВЬ АЙМГИЙН ӨЛЗИЙТ, ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН МАНДАХ,
САЙХАНДУЛААН, ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН ЦОГТ-ОВОО, ЦОГТЦЭЦИЙ, МАНЛАЙ,
ХАНХОНГОР, МАНДАЛ-ОВОО СУМДЫН НУТАГТ ОРШИХ ГАЗРЫН ТОСНЫ
ХАЙГУУЛЫН “ТӨХӨМ-Х УРД” ГЭРЭЭТ ТАЛБАЙД 2024 ОНД ХИЙЖ ГҮЙЦЭТГЭХ
ХАЙГУУЛЫН АЖЛЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ, ТӨСӨВ

Судалгааны үе, шат: Эрэл/ Хайгуул

Төлөвлөгөө хүлээн авсан:

АМГТГ-ын Газрын тосны хайгуулын хэлтсийн мэргэжилтэн...../Д.Ц.Тхсанг/.....

2024 оны 01 дугаар сарын 05-ны өдөр

Улаанбаатар хот

2023 он

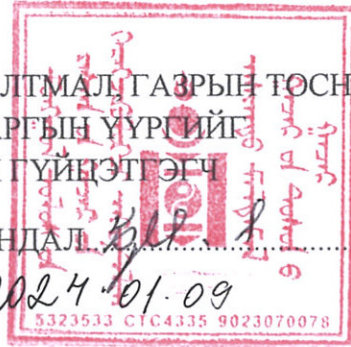
БАТЛАВ:

АШИГТ МАЛТМАЛ ГАЗРЫН ТӨСНӨ
ГАЗРЫН ДАРГЫН ҮҮРГИЙГ
ТҮР ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ

Л. БАЯРМАНДАЛ

Огноо :

2024.01.09

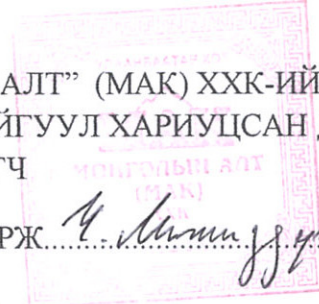

БАТЛАВ:

“МОНГОЛЫН АЛТ” (МАК) ХХК-ИЙН
ГЕОЛОГИ ХАЙГУУЛ ХАРИУЦСАН ДЭД
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Ч. МИЖИДДОРЖ

Огноо :

“МОНГОЛЫН АЛТ” (МАК) ХХК-ИЙН “ТӨХӨМ-Х УРД” ТАЛБАЙН

2024 ОНЫ АЖЛЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ, ТӨСӨВ

№	Зардлын ангилал, төрөл	Хэмжих нэгж	Ажлын хэмжээ	Нэгжийн үнэ /ам.доллар/	Нийт дүн /ам.доллар/
	А	Б	В	Г	Д
I	ӨРТӨГ НӨХӨГДӨХ ЗАРДАЛ				
1	Өрөмдлөгийн ажлын зардал				
1.1	Анги зохион байгуулалт	удаа	1	939,047	939,047
1.2	Анги татан буулгалт	удаа	1	743,447	743,447
1.3	Цооног хооронд нүүх	удаа	1	40,000	40,000
1.4	Өрөмдлөгийн геологийн болон инженерийн дизайн гаргах	цооног	2	45,000	90,000
1.5	Өрөмдлөг	тууш метр	5630	850	4,785,500
1.6	Чөмөг дээжлэлт	тууш метр	72	2,090	150,480
1.7	Шаврын бичиглэл	цооног	2	50,000	100,000
1.8	Цооногийн геофизикийн судалгаа	цооног	2	72,000	144,000
1.9	Цооногийн сейсм (VSP)	цооног	1	250,000	250,000
1.10	Байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх	цооног	2	50,000	100,000
1.11	Өрөмдлөгийн хяналтын инженер	хоног	90	1,500	135,000
1.12	Геологийн хяналтын инженер	хоног	90	1,500	135,000
	Өрөмдлөгийн ажлын зардлын дүн				7,612,474
2	2 хэмжээст чичирхийллийн судалгааны зардал				
2.1	Анги зохион байгуулалт	удаа	1	36,000	36,000
2.2	Анги татан буулгалт	удаа	1	31,000	32,000
2.3	Хээрийн бичиглэл	тууш.км	400	3,281	1,312,400
2.4	Суурин боловсруулалт	тууш.км	400	200	80,000
2.5	Тайлал хийх, тайлан бичих	тууш.км	400	200	80,000
2.6	2 хэмжээст чичирхийллийн дахин боловсруулалт, тайлал	тууш.км	1287.1	200	257,420
2.7	Байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх	тууш.км	400	35	14,000
2.8	Талбайн хяналтын инженер	хоног	60	1,500	90,000
	2 хэмжээст чичирхийллийн судалгааны зардлын дүн				1,901,820

3	Цооногийн перфораци, туршилт	үе	10	50,800	508,000
3.1	Талбайн хяналтын инженер	хоног	30	1,500	45,000
4	Чулуун дээжийн шинжилгээ	цооног	2	75,000	150,000
5	Шингэн дээжийн шинжилгээ	цооног	2	75,000	150,000
6	Үйл ажиллагааны зардал				500,000
Хайгуулын ажлын зардлын нийт дүн					10,867,294
Захиргааны зардлын дүн (хайгуулын ажлын зардлын 5%)					543,365
ӨРТӨГ НӨХӨГДӨХ ЗАРДЛЫН НИЙТ ДҮН					11,410,659
II	ӨРТӨГ НӨХӨГДӨХГҮЙ ЗАРДАЛ				
1	Хайгуулын тусгай зөвшөөрлийн төлбөр	км ²	24,552.46	8	196,419.68
2	Сургалтын урамшуулал	жил	1	160,000	80,000
3	Төлөөлөгчийн газрын үйл ажиллагааны дэмжлэг	жил	1	150,000	150,000
4	Орон нутгийг хөгжүүлэх урамшуулал	жил	1	40,000	40,000
ӨРТӨГ НӨХӨГДӨХГҮЙ ЗАРДЛЫН НИЙТ ДҮН					466,419.68
III	Газрын тосны тухай хууль: 11.2.9. байгаль орчныг нөхөн сэргээх үүргээ бүрэн гүйцэд биелүүлэх, хайгуул, ашиглалтын барилга байгууламжийг татан буулгах баталгаа болгон тухайн жилийн хайгуулын ажлын хөрөнгө оруулалтын гурван хувь, ашиглалтын үед гэрээлэгчид ногдох ашигт газрын тосны нэг хувьтай тэнцэх мөнгөн хөрөнгийг жил бүр төлөвлөгөө батлагдсанаас хойш 60 хоногийн дотор Монгол Улсад үйл ажиллагаа явуулдаг банкны эскроу дансанд байршуулах;				326,018.82
НИЙТ ЗАРДЛЫН ДҮН (I+II+III)					12,203,097.20

Ашигт малтмал, газрын тосны газрын
Газрын тосны хайгуулын хэлтсийн дарга

Б. Сүнжидмаа.....

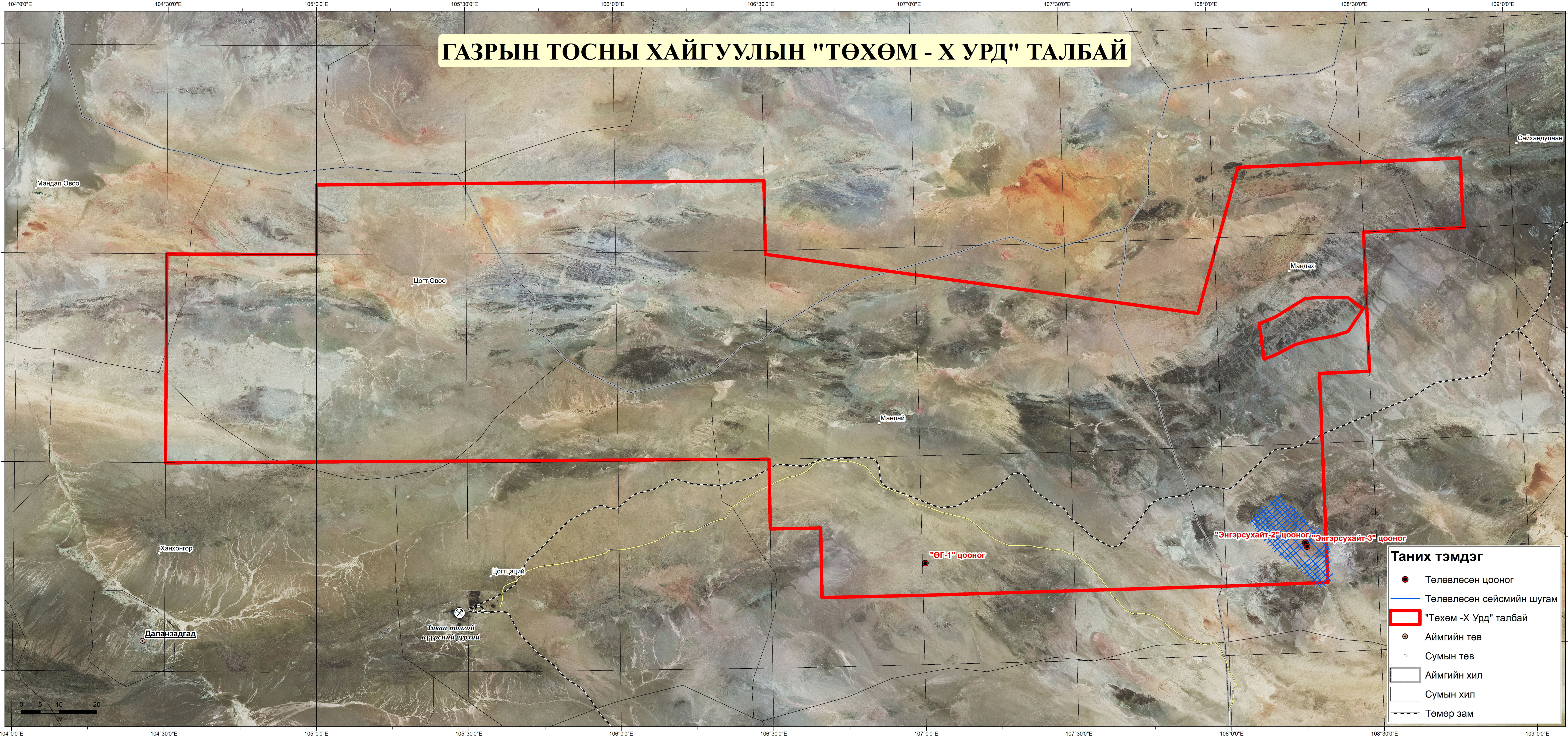
Огноо:

“Монголын Алт” (МАК) ХХК-ийн
Санхүү, хөрөнгө оруулалт эрхэлсэн
Дэд ерөнхийлөгч

Ц. Ариунтөгс.....

Огноо:

ГАЗРЫН ТОСНЫ ХАЙГУУЛЫН "ТӨХӨМ - Х УРД" ТАЛБАЙ

Таних тэмдэг

- Төлөвлөсөн цооног
- Төлөвлөсөн сейсмийн шугам
- ▭ "Төхөм -Х Урд" талбай
- Аймгийн төв
- Сумын төв
- ▭ Аймгийн хил
- ▭ Сумын хил
- - - Төмөр зам

ГАЗРЫН ТОСНЫ ХАЙГУУЛЫН "ТӨХӨМ - Х УРД" ТАЛБАЙ

